

Övriga rättigheter och skyldigheter

<i>Anställningsavtal</i>	
Avtalslag (1915:218)	323
<i>Immaterialrätt</i>	
Rätten till arbetstagares uppfinningar , lag (1949:345)	329
Instruktion för Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar , förordning (2007:908)	331
Skydd för företagshemligheter , lag (1990:409)	332
Upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk , lag (1960:729) – utdrag	334
<i>Kvittnings av fordran</i>	
Arbetsgivares kvittningsrätt , lag (1970:215)	335
<i>Besittningsskydd</i>	
Skydd mot vräkning vid arbetskonflikter , lag (1936:320)	337
Jordabalk (1970:994) – utdrag	338
<i>Pension</i>	
Tryggande av pensionsutfästelse m.m. , lag (1967:531)	340
<i>Personuppgifter och integritet</i>	
Personuppgiftslag (1998:204)	350
Personuppgiftsförordning (1998:1191)	362
DIFS 1998:2 Skyldigheten att anmäla behandlingar av personuppgifter till Datainspektionen	367
Registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg , lag (2000:873)	369
Registerkontroll av personal vid sådana hem för vård eller boende som tar emot barn , lag (2007:171)	371
Allmän kameraövervakning , lag (1998:150) – utdrag	372
<i>Skadeståndsansvar</i>	
Skadeståndslag (1972:207)	373
<i>Mutbrott m.m.</i>	
Brottsbalk (1962:700) – utdrag	378

Övriga
rättigheter
& skyldig-
heter

Lag (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område

(senast ändrad genom SFS 1994:1513)

1 kap. Om slutande av avtal	323
2 kap. Om fullmakt	324
3 kap. Om rättshandlingars ogiltighet	326
4 kap. Allmänna bestämmelser	327
Propositioner	328

1 kap. Om slutande av avtal

1 § Anbud om slutande av avtal och svar å sådant anbud vare, efter ty här nedan i 2–9 §§ sägs, bindande för den, som avgivit anbudet eller svaret.

Vad i nämnda paragrafer stadgas skall lända till efterrättelse, så vitt ej annat följer av anbudet eller svaret eller av handelsbruk eller annan sedvänja.

I fråga om avtal, för vars giltighet enligt lag fordras iakttagande av viss form, gälla vad särskilt är stadgat.

2 § Har anbudsgivaren bestämt viss tid för svar, skall han anses hava föreskrivit, att svaret skall inom den tid komma honom till handa.

Är i brev eller telegram, vari anbud göres, viss tidrymd utsatt för svaret, skall denna räknas från den dag brevet är dagtecknat eller den tid på dagen telegrammet är inlämnat för befordran.

3 § Göres anbud i brev eller telegram utan att tid för svar däri utsättes, måste antagande svar komma anbudsgivaren till handa inom den tid, som vid anbudets avgivande skäligen kunde av honom beräknas åtgå. Vid beräkningen av nämnda tid äge anbudsgivaren, där ej annat föränledes av omständigheterna, förutsätta, att anbudet framkommer i rätt tid samt att svaret avsändes utan uppskov efter det anbudstagaren åtnjutit skäligen betänketid och icke varder under vägen försenat; är anbudet gjort i telegram, äge anbudsgivaren tillika förutsätta att svaret befordras på enahanda sätt eller annorledes kommer honom lika tidigt till handa.

Anbud, som göres muntligen utan att anstånd med svaret medgives, måste omedelbart antagas.

4 § Antagande svar, som för sent kommer anbudsgivaren till handa, skall gälla såsom nytt anbud.

Vad nu är sagt äge dock icke tillämpning, där den, som avsänt svaret, utgår från att det framkommit i rätt tid och mottagaren måste inse detta. I ty fall åligger det denne, om han icke vill godtaga svaret, att utan oskäligt uppehåll giva avsändaren meddelande därom; underlåter han det, anses avtal hava genom svaret kommit till stånd.

5 § Avslås anbud, vare det förfallet, ändå att den tid, varunder det eljest skolat gälla, ej gått till ända.

6 § Svar, som innehåller, att anbud antages, men som på grund av tillägg, inskränkning eller förbehåll icke överensstämmer med anbudet, skall gälla såsom avslag i förning med nytt anbud.

Vad nu är sagt äge dock icke tillämpning, där den, som avgav svaret, anser det överensstämma med anbudet och mottagaren måste inse detta. I ty fall åligger det denne, om han icke vill godtaga svaret, att utan oskäligt uppehåll giva meddelande därom; underlåter han det, skall avtal i enlighet med svarets innehåll anses hava kommit till stånd.

7 § Anbud eller svar, som återkallas, vare ej gällande, där återkallelsen kommer den, till vilken anbudet eller svaret är riktat, till handa innan han tager del av detta eller samtidigt därmed.

Övriga
rättigheter
& skyldig-
heter

8 § Har den, som avgivit anbud, förklarat sig icke påfordra uttryckligt svar därå, eller utvisa omständigheterna, att han ej förväntar sådant, vare anbudstagaren ändock pliktig att på förfrågan giva besked, om han vill antaga anbudet; underlåter han det, anses anbudet förfallet.

Angående vissa fall, då underlåtenhet att avböja anbud anses såsom antagande, är särskilt stadgat.

9 § Där någon i meddelande, som eljest vore att anse såsom anbud, använt orden "utan förbindelse", "utan obligo" eller liknande uttryck, anses meddelandet allenast såsom uppfordran att avgiva anbud av det innehåll meddelandet giver vid handen. Inkommer sådant anbud inom rimlig tid därefter från någon, vilken blivit sålunda uppfordrad att avgiva anbud, och måste mottagaren inse, att anbudet framkallats genom hans uppfordran, åligger det honom, där han icke vill antaga detsamma, att utan oskäligt uppehåll giva meddelande därom till anbudsgivaren; underlåter han det, skall han anses hava antagit anbudet.

2 kap. Om fullmakt

10 § Den, som åt annan givit fullmakt att sluta avtal eller eljest företaga rättshandlingar, varder omedelbart berättigad och förpliktad i förhållande till tredje man genom rättshandling, som fullmäktigen inom fullmaktens gränser företager i fullmaktsgivarens namn.

Där någon såsom anställd i annans tjänst eller eljest i följd av avtal med annan intager en ställning, varmed enligt lag eller sedvänja följer viss behörighet att handla å dennes vägnar, anses han hava fullmakt att företaga rättshandlingar, som falla inom gränserna för denna behörighet.

11 § Har fullmäktigen vid företagande av rättshandling handlat i strid mot särskilda inskränkande föreskrifter av fullmaktsgivaren, vare rättshandlingen ej gällande mot denne, såframt tredje man insåg eller bort inse, att fullmäktigen sålunda överskred sin befogenhet.

Är fullmakten av sådan beskaffenhet, som i 18 § avses, vare rättshandling, som fullmäktigen med överskridande av sin befogenhet företagit, icke gällande mot fullmaktsgivaren, ändå att tredje man var i god tro.

12 § Vill fullmaktsgivaren återkalla fullmakt, som avses i 13–16 §§, åligger det honom, även om han meddelat fullmäktigen, att han icke längre vill låta fullmakten gälla, att iakttaga vad i nämnda paragrafer för varje fall föreskrives; äro flera av dessa föreskrifter var för sig tillämpliga å samma fullmakt, skola de alla iakttagas.

Tredje man, hos vilken en fullmakt återkallats på det i 13 § angivna sätt, äge dock icke återropa, att återkallelse ej skett på annat sätt.

13 § Fullmakt, som bragts till tredje mans kännedom genom ett till honom särskilt riktat meddelande från fullmaktsgivaren, är återkallad, när särskilt meddelande från fullmaktsgivaren, att fullmakten icke vidare skall gälla, kommit tredje man till handa.

14 § Fullmakt, som blivit av fullmaktsgivaren i tidning eller annorledes allmänligen kungjord, återkallas genom tillkännagivande, som kungöres i enahanda ordning.

Möter hinder häremot, skall återkallelsen på annat lika verksamt sätt tillkännagivas. Fullmaktsgivaren äge, där han det äskar, hos myndighet, som i 17 § sägs, erhålla anvisning, huru han i sådant avseende har att förfara.

15 § Fullmakt, som avses i 10 § andra stycket, återkallas därigenom att fullmäktigen avlägsnas från tjänst eller annan ställning, i kraft varav han varit befullmäktigad.

16 § Fullmakt, vilken innefattas i sådan skriftlig handling, som utgives till fullmäktigen för att av honom innehavas och företes för tredje man, återkallas därigenom att fullmaktsgivaren återtager eller låter förstöra handlingen.

Fullmäktigen är pliktig att på begäran av fullmaktsgivaren återställa fullmaktshandlingen.

17 § Visar fullmaktsgivaren sannolika skäl, att handling, som i 16 § omförmåles, förkommit eller att han av annan orsak icke utan dröjsmål kan få den åter, må handlingen, efter ty här nedan sägs, förklaras kraftlös.

Ansökan härom göres hos tingsrätten i den ort, inom vilken fullmaktsgivaren bor. Finnes ansökan bifallas, skall tingsrätten utfärda och sökanden låta i Post- och Inrikes Tidningar införa kungörelse, att handlingen efter utgången av viss tid, som må bestämmas till högst fjorton dagar efter kungörelsens införande, skall vara kraftlös. Kungörelsen skall jämväl, där tingsrätten det föreskriver, införas i annan tidning, en eller flera gånger, innan den införes i Post- och Inrikes Tidningar. *Lag (1981:799)*

18 § Fullmakt, som grundar sig allenast å fullmaktsgivarens meddelande till fullmäktigen, är återkallad, när meddelande från fullmaktsgivaren, att fullmakten icke vidare skall gälla, kommit fullmäktigen till handa.

19 § I fall, då fullmaktsgivaren har särskild anledning att befara, att fullmäktigen, oaktat fullmakten återkallats eller fullmaktshandlingen förklarats kraftlös, kommer att på grund av fullmakten företaga rättshandling gent emot viss man, vilken kan antagas sakna vetskap om dess upphörande, åligger det honom att, där så ske kan, giva denne meddelande, att fullmakten icke vidare skall gälla. Underlåter han det, må han, såframt den, gent emot vilken rättshandlingen företagits, var i god tro, icke mot denne åberopa fullmaktens upphörande.

20 § Har fullmaktsgivaren utan att i ovan stadgad ordning bringa fullmakten till upphörande tillsagt fullmäktigen att icke göra bruk av fullmakten eller annorledes givit till känna sin vilja, att fullmakten icke vidare skall gälla, vare rättshandling, som fullmäktigen företager, icke gällande mot fullmaktsgivaren, såframt tredje man ägde eller bort äga kännedom om förhållandet.

21 § Dör fullmaktsgivaren, vare fullmakten ändock gällande, för så vitt ej särskilda omständigheter föranleda, att den skall vara förfallen. Ändå att sådana omständigheter äro för handen, vare dock rättshandling, som fullmäktigen företager, gällande mot dödsboet, där tredje man varken ägde eller bort äga vetskap om dödsfallet och dess betydelse för fullmäktigens behörighet att företaga rättshandlingen; är fullmakten sådan, som i 18 § avses, erfordras för rättshandlingens giltighet, att ej heller fullmäktigen ägde eller bort äga sådan vetskap, då han företog rättshandlingen.

Rättshandling, som, efter vad nu sagts, är gällande mot dödsboet, äge, där den dödes egendom varder avträdd till konkurs, icke mot borgenärerna större verkan än den skulle haft, om den företagits av stärbhusdelägarna.

22 § Om fullmaktsgivaren får en förvaltare enligt föräldrabalken, har en rättshandling som fullmäktigen företar och som omfattas av förvaltarens uppdrag inte större verkan än den skulle ha haft, om fullmaktsgivaren själv hade företagit rättshandlingen.

Lag (1988:1264)

23 § Varder fullmaktsgivarens egendom avträdd till konkurs, har rättshandling, som fullmäktigen företager, icke större verkan mot konkursboet än den skulle haft, om fullmaktsgivaren själv företagit den. Är fullmakten sådan som avses i 18 §, kan rättshandlingen ej göras gällande mot boet, om fullmäktigen ägde eller bort äga kännedom om konkursen när han företog rättshandlingen. *Lag (1975:246)*

24 § Utan hinder därav att fullmaktsgivaren icke vidare råder över sig och sitt gods, må fullmäktigen, intill dess erforderliga åtgärder kunna vidtagas av den, som enligt lag äger handla å fullmaktsgivarens vägnar, i kraft av fullmakten företaga sådana rättshandlingar, som äro nödiga för att skydda fullmaktsgivaren eller hans konkursbo mot förlust.

25 § Den, som uppträder såsom fullmäktig för annan, ansvarar för att han har erforderlig fullmakt och är förty, där han ej förmår styrka, att han handlat efter fullmakt eller att den rättshandling, varom fråga är, blivit godkänd av den uppgivne huvudmannen

Övriga
rättigheter
& skyldig-
heter

eller ändock är gällande mot honom, pliktig att ersätta tredje man all skada, som denne lider därigenom att han icke kan göra rättshandlingen gällande mot huvudmannen.

Vad sålunda är stadgat skall dock icke äga tillämpning, där tredje man insåg eller bort inse, att fullmakt ej förefanns eller att förefintlig fullmakt överskreds; ej heller där den, som företog rättshandlingen, handlade på grund av fullmakt, vilken i följd av någon särskild omständighet, varom han icke ägde kunskap och varom tredje man ej heller kunde med fog förutsätta, att han skulle hava kännedom, icke kan göras gällande mot huvudmannen.

26 § Vad här ovan i detta kapitel är stadgat om fullmakt att företaga rättshandlingar skall äga motsvarande tillämpning i fråga om fullmakt att företräda fullmaktsgivaren vid rättshandlingar, som företagas gent emot honom.

27 § I fråga om återkallelse av prokura, som blivit till handelsregistret anmäld, skall vad i 13 och 19 §§ handelsregisterlagen (1974:157) är stadgat lända till efterrättelse. Har återkallelsen blivit införd i handelsregistret och kungjord i Post- och Inrikes Tidningar, är firmans innehavare icke pliktig att jämväl på annat sätt återkalla fullmakten.

Fullmakt att sluta avtal om köp, byte eller gåva av fast egendom skall vara skriftlig. Har sådan fullmakt blivit, efter ty i 16 och 17 §§ sägs, återkallad eller för kraftlös förklarad, vare fullmakten utan verkan.

Genom vad här ovan i detta kapitel stadgas därom, att rättshandling av fullmäktigen i vissa fall icke är gällande mot fullmaktsgivaren, sker ej ändring i vad 18 kap. 3 § handelsbalken innehåller angående verkan därav att vad som genom sådan rättshandling åtkommit blivit använt till fullmaktsgivarens nytta. *Lag (1977:672)*

3 kap. Om rättshandlingars ogiltighet

28 § Rättshandling, den någon blivit rättsstridigt tvungen att företaga, vare, där tvånget utövats genom våld å person eller genom hot, som innebär trängande fara, icke gällande mot den tvungne.

Har tvånget utövats av annan än den, gent emot vilken rättshandlingen företogs, och var denne i god tro, åligger det dock den tvungne, där han vill mot honom åberopa tvånget, att utan oskäligt uppehåll efter det tvånget upphörde giva honom meddelande därom vid äventyr, om sådant underlåtes, att rättshandlingen varder gällande.

29 § Rättshandling, den någon utan användande av sådana tvångsmedel, som i 28 § avses, rättsstridigt tvungit en annan att företaga, vare ej gällande mot den tvungne, där den, gent emot vilken rättshandlingen företogs, själv utövat tvånget eller ock insett eller bort inse, att rättshandlingen framkallats genom rättsstridigt tvång från annans sida.

30 § Där den, gent emot vilken en rättshandling företagits, framkallat densamma genom svikligt förledande eller ock insett eller bort inse, att den, som företog rättshandlingen, blivit svikligen förledd därtill av annan, vare rättshandlingen icke gällande mot den förledd.

Har den, gent emot vilken rättshandlingen företogs, svikligen uppgivit eller förtegat omständigheter, som kunna antagas vara av betydelse för rättshandlingen, skall han anses hava därigenom framkallat densamma, såframt det ej visas, att det svikliga förfarandet icke inverkat å rättshandlingen.

31 § Har någon begagnat sig av annans trångmål, oförstånd, lättsinne eller beroende ställning till att taga eller betinga sig förmåner, vilka stå i uppenbart missförhållande till det vederlag, som må hava blivit erlagt eller utfäst, eller för vilka något vederlag icke skall utgå, vare rättshandling, som sålunda tillkommit, icke gällande mot den förfördelade.

Lag samma vare, där sådant otillbörligt förfarande, som i första stycket avses, ligger annan till last än den, gent emot vilken rättshandlingen företogs, och denne ägde eller bort äga kunskap därom.

Om avtal rörande bärgning gälle vad särskilt är stadgat. *Lag (1987:329)*

32 § Den, som avgivit en viljeförklaring, vilken i följd av felskrivning eller annat misstag å hans sida fått annat innehåll än åsyftat varit, vare icke bunden av viljeförklaringens innehåll, där den, till vilken förklaringen är riktad, insåg eller bort inse misstaget.

Varder en avgiven viljeförklaring, som befordras genom telegram eller framföres muntligen genom bud, till följd av fel vid telegraferingen eller oriktigt återgivande genom budet till innehållet förvanskad, vare avsändaren, ändå att mottagaren var i god tro, icke bunden av förklaringen i det skick den framkommit. Vill avsändaren av anledning som nu sagts icke låta förklaringen gälla, åligger det honom dock att giva mottagaren meddelande därom utan oskäligt uppehåll efter det förvanskningen kommit till hans kunskap; underlåter han det, och var mottagaren i god tro, vare förklaringen gällande sådan den framkommit.

33 § Rättshandling, som eljest vore att såsom giltig anse, må ej göras gällande, där omständigheterna vid dess tillkomst voro sådana, att det skulle strida mot tro och heder att med vetskap om dem åberopa rättshandlingen, och den, gent emot vilken rättshandlingen företogs, måste antagas hava ågt sådan vetskap.

34 § Har skuldebrev, kontrakt eller annan skriftlig handling upprättats för skens skull, må utan hinder därav fordran eller rättighet, som den enligt handlingens innehåll berättigade på grund av densamma överlätit å annan, göras gällande av förvärvaren, såframt denne var i god tro vid sitt förvärv.

35 § Har någon underskrivit skuldebrev eller annan handling, som är gällande i innehavarens hand eller eljest av löpande beskaffenhet, vare handlingen, ändå att den utan hans vilja kommit ur hans besittning, gällande mot honom, där den efter överlåtelse förvärvats av någon, som därvid var i god tro.

År kvitto å ett penningbelopp utan borgenärens vilja kommet ur hans besittning, vare utan hinder därav betalning, som gäldenären, när fordringen är förfallen, i god tro erlägger mot bekommande av kvittot, gällande mot borgenären.

36 § Avtalsvillkor får jämkas eller lämnas utan avseende, om villkoret är oskäligt med hänsyn till avtalets innehåll, omständigheterna vid avtalets tillkomst, senare inträffade förhållanden och omständigheterna i övrigt. Har villkoret sådan betydelse för avtalet att det icke skäligen kan krävas att detta i övrigt skall gälla med oförändrat innehåll, får avtalet jämkas även i annat hänseende eller i sin helhet lämnas utan avseende.

Vid prövning enligt första stycket skall särskild hänsyn tagas till behovet av skydd för den som i egenskap av konsument eller eljest intager en underlägsen ställning i avtalsförhållandet.

Första och andra styckena äga motsvarande tillämpning i fråga om villkor vid annan rättshandling än avtal.

I fråga om jämkning av vissa avtalsvillkor i konsumentförhållanden gäller dessutom 11 § lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden. *Lag (1994:1513)*

37 § Förbehåll att pant eller annan säkerhet skall vara förverkad, om den förpliktelse för vars fullgörande säkerheten ställts icke rätteligen fullgöres, är utan verkan.

Lag (1976:185)

38 § Har någon för att förebygga konkurrens betingat sig av annan att denne icke skall bedriva verksamhet av visst slag eller icke taga anställning hos någon som bedriver sådan verksamhet, är den som gjort utfästelsen icke bunden därav i den mån utfästelsen sträcker sig längre än vad som kan anses skäligt. *Lag (1976:185)*

4 kap. Allmänna bestämmelser

39 § Är enligt denna lag giltigheten av avtal eller annan rättshandling beroende därav att den, gent emot vilken rättshandlingen företogs, icke ägde eller bort äga vetskap om visst förhållande eller eljest var i god tro, skall hänsyn tagas till vad han insåg eller bort inse vid den tidpunkt, då rättshandlingen blev honom kunnig. Dock må, där särskilda

Övriga
rättigheter
& skyldig-
heter

omständigheter sådant föranleda, hänsyn jämväl tagas till den insikt han vunnit eller bort vinna efter nämnda tidpunkt, men innan rättshandlingen inverkat bestämmande på hans handlingssätt.

40 § Skall någon enligt denna lag giva annan ett meddelande, vid äventyr att eljest avtal anses slutet eller anbud antaget eller rättshandling, som av honom eller å hans vägnar företagits, bliver mot honom gällande, och varder sådant meddelande inlämnat för befordran med post eller telegraf eller eljest på ändamålsenligt sätt avsänt, må ej den omständigheten, att meddelandet försenas eller icke kommer fram, föranleda därtill att avsändaren icke anses hava fullgjort vad honom åligger.

I fråga om återkallelse av anbud eller svar eller av fullmakt gäller vad i 7, 13 och 18 §§ är stadgat.

41 § Genom denna lag upphävas 1 kap. 1 § och 9 kap. 9 § handelsbalken, 2 och 3 §§ i lagen d. 14 juni 1901 angående ocker samt vad i övrigt finnes i lag eller särskild författning stadgat stridande mot här ovan givna bestämmelser.

Propositioner

<i>SFS 1915:218</i>	<i>SFS 1955:231</i>	<i>SFS 1955:629</i>	<i>SFS 1970:1006</i>
Prop. saknas	Prop. saknas	Prop. saknas	Prop. 1970:145
<i>SFS 1975:246</i>	<i>SFS 1976:185</i>	<i>SFS 1977:672</i>	<i>SFS 1981:799</i>
Prop. 1975:6	Prop. 1975/76:81	Prop. 1976/77:63	Prop. 1980/81:84
<i>SFS 1987:329</i>	<i>SFS 1988:1264</i>	<i>SFS 1994:1513</i>	
Prop. 1986/87:72	Prop. 1987/88:124	Prop. 1994/95:17	

Lag (1949:345) om rätten till arbetstagares uppfinningar

(senast ändrad genom SFS 1994:2078)

1 § Denna lag avser här i riket patenterbara uppfinningar av arbetstagare i allmän eller enskild tjänst.

Lärare vid universitet, högskolor eller andra inrättningar som tillhör undervisningsväsendet skall inte i denna egenskap anses såsom arbetstagare enligt denna lag, dock att lagen skall tillämpas på sådana lärare vid Försvarsmaktens skolor som är yrkesofficerare.

Inte heller officerare på reservstat, reservpersonal, reservofficerare eller de som fullgör värnplikt eller civilplikt enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt skall i denna egenskap anses såsom arbetstagare enligt denna lag. *Lag (1994:2078)*

2 § Arbetstagare har till sina uppfinningar samma rätt som andra uppfinnare, om ej annat följer av vad i denna lags sägs.

Vad sålunda och i övrigt i denna lag stadgas skall lända till efterrättelse, såvitt ej annat är uttryckligen överenskommet eller må anses framgå av anställningsförhållandet eller av eljest föreliggande omständigheter. Att i vissa fall villkor som upptagits i avtal rörande rätten till arbetstagares uppfinning är utan verkan eller må jämkas, därom stadgas i 6 § första stycket och 7 § andra stycket. *Lag (1976:191)*

3 § Utgör forsknings- eller uppfinnarverksamhet arbetstagares huvudsakliga arbetsuppgift och har en uppfinning tillkommit väsentligen såsom resultat av denna verksamhet, eller innefattar en uppfinning eljest lösningen av en i tjänsten förelagd, närmare angiven uppgift, äger arbetsgivaren, om uppfinningens utnyttjande faller inom hans verksamhetsområde, helt eller delvis inträda såsom arbetstagarens rättsinnehavare med avseende å uppfinningen.

År fråga om uppfinning vars utnyttjande faller inom arbetsgivarens verksamhetsområde men som tillkommit i annat samband med anställningen än i första stycket sägs, äger arbetsgivaren förvärva rätt att utan hinder från arbetstagaren utöva uppfinningen i sin verksamhet. Önskar arbetsgivaren i fråga om sådan uppfinning förvärva en mera omfattande rätt än nu sagts, har han företräde framför annan att överenskomma med arbetstagaren därom.

Beträffande uppfinning vars utnyttjande faller inom arbetsgivarens verksamhetsområde men som tillkommit utan samband med anställningen äger arbetsgivaren företräde framför annan att genom överenskommelse med arbetstagaren förvärva önskad rätt till uppfinningen.

4 § Gör arbetstagare en uppfinning vars utnyttjande faller inom arbetsgivarens verksamhetsområde skall han utan dröjsmål lämna denne underrättelse därom.

5 § Vill arbetsgivare enligt 3 § första stycket eller andra stycket första punkten förvärva rätt till en uppfinning, skall det ske genom meddelande till arbetstagaren senast inom fyra månader från det arbetsgivaren enligt 4 § mottog underrättelse om uppfinningen. Arbetsgivaren äger ej heller under längre tid än nu sagts sådan företrädesrätt som avses i 3 §.

Innan tidsfristen gått till ända eller arbetsgivaren dessförinnan förklarat sig icke önska förvärva någon rätt till uppfinningen, äger arbetstagaren ej utan arbetsgivarens samtycke förfoga över uppfinningen eller yppa något angående densamma under sådana omständigheter att dess offentliggörande eller utnyttjande för annans räkning kan befaras. Arbetstagaren må dock, sedan underrättelse skett enligt 4 §, söka patent å uppfinningen här i riket; och åligger det honom i sådant fall att underrätta arbetsgivaren om ansökan inom en vecka från det den ingavs till patentmyndigheten.

Övriga
rättigheter
& skyldig-
heter

6 § Inträder arbetsgivare, enligt denna lag eller eljest, helt eller delvis såsom arbetstagarens rättsinnehavare med avseende å en av denne gjord uppfinning, skall arbetstagaren vara berättigad till skäligen ersättning; och skall vad nu sagts gälla ändå att annat må hava avtalats före uppfinningens tillkomst.

Vid ersättningens bestämmande skall särskild hänsyn tagas till uppfinningens värde och omfattningen av den rätt till uppfinningen som arbetsgivaren övertagit ävensom till den betydelse anställningen må hava haft för tillkomsten av uppfinningen. Föreligger sådant fall som sägs i 3 § första stycket skall, utöver skäligen gottgörelse för de kostnader arbetstagaren kan hava fått vidkännas för uppfinningen, ersättning utgå alldenast i den mån värdet av den rätt till uppfinningen som arbetsgivaren övertagit överstiger vad som menas med hänsyn till arbetstagarens lön och övriga förmåner i tjänsten rimligen kunnat förutsättas.

7 § Sökes inom sex månader efter det arbetstagare slutat anställning som avses i denna lag patent å uppfinning, som gjorts av honom och vars utnyttjande faller inom den förutvarande arbetsgivarens verksamhetsområde, och äger uppfinningen samband med sådan forsknings- eller uppfinnarverksamhet som var uppfinnarens huvudsakliga uppgift i anställningen, eller innefattar uppfinningen eljest lösningen av en honom däri förelagd, närmare angiven uppgift, skall så anses som om uppfinningen gjorts under anställningen. Vad nu sagts skall dock icke gälla om uppfinnaren förmår göra sannolikt att uppfinningen tillkommit efter det anställningen upphörde.

Överenskommelse mellan arbetsgivare och arbetstagare, innefattande inskränkning i den senares rätt att förfoga över uppfinning som göres mer än ett år efter det anställningen upphört, skall vara utan verkan.

8 § Den som till följd av bestämmelserna i denna lag får kännedom om en uppfinning får inte utnyttja vad han sålunda har erfarit eller obehörigen röja något därom.

I det allmänna verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i sekretesslagen (1980:100).

I fall som avses i första stycket skall inte följa ansvar enligt 20 kap. 3 § brottsbalken.

Lag (1980:171)

9 § I mål om tillämpningen av denna lag är Stockholms tingsrätt behörig domstol. Vid prövningen av sådant mål skall tingsrätten och, om talan fullföljs, hovrätten ha den sammansättning som anges i 66 och 67 §§ patentlagen (1967:837). *Lag (1992:125)*

10 § I fråga, som avser tillämpningen av denna lag, äger arbetsgivaren eller arbetstagaren och, därest tvisten härom hänskjutes till domstol, jämväl denna inhämta utlåtande från en särskild nämnd. Denna skall bestå av ordförande och sex ledamöter.

Ordföranden och två ledamöter förordnas av regeringen för viss tid bland personer som icke kunna anses företräda arbetsgivar- eller arbetstagarintressen. Ordföranden och en av ledamöterna, vilken förordnas att vara vice ordförande, skola vara lagkunniga och i domarvärv erfarna. Den andre ledamoten skall äga särskild insikt och erfarenhet i patenträttsliga och därmed förbundna frågor.

Övriga ledamöter, vilka skola vara i arbetsförhållanden erfarna och kunniga, förordnas av regeringen för två år i sänder, två såsom representanter för arbetsgiversidan och två för arbetstagersidan.

För varje ledamot i nämnden förordnar regeringen en ersättare som uppfyller de för ledamoten stadgade behörighetsvillkoren.

Kostnaderna för nämndens verksamhet bestridas av allmänna medel. Närmare föreskrifter angående verksamheten meddelas av regeringen. *Lag (1980:171)*

Propositioner

SFS 1949:345
Prop. saknas

SFS 1976:191
Prop. 1975/76:81

SFS 1980:171
Prop. 1979/80:80

SFS 1992:125
Prop. 1991/92:84

SFS 1994:2078
Prop. 1994/95:6

Förordning (2007:908) med instruktion för Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar

Uppgifter

1 § Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar har till uppgift att avge utlåtanden enligt lagen (1949:345) om rätten till arbetstagares uppfinningar.

Ledning

2 § Myndigheten leds av en nämnd.

3 § Nämnden har den sammansättning som framgår av 10 § lagen (1949:345) om rätten till arbetstagares uppfinningar.

Organisation

4 § Hos myndigheten finns en sekreterare.

Ärendenas handläggning

5 § Ärenden om utlåtanden som avses i 1 § avgörs av nämnden i dess helhet. Innan nämnden avger ett utlåtande ska den vid behov bereda arbetsgivaren och arbetstagarerna tillfälle att yttra sig.

6 § Nämnden får i arbetsordningen meddela föreskrifter om eller i enskilda fall besluta att lämna över till ordföranden eller till någon som tjänstgör hos nämnden att avgöra ärenden som inte behöver prövas av nämnden.

7 § Ärendena avgörs efter muntlig förhandling eller efter föredragning. Nämnden får i arbetsordningen meddela föreskrifter om eller i enskilda fall besluta att ärenden som avgörs enligt 6 § inte behöver föredras.

8 § Om det framkommer skiljaktiga meningar vid en överläggning, tillämpas föreskrifterna i 16 kap. rättegångsbalken om omröstning i tvistemål.

9 § I fråga om jäv mot ledamot gäller bestämmelserna i 4 kap. rättegångsbalken om jäv mot domare.

Anställningar och uppdrag

10 § Nämndens ledamöter utses av regeringen enligt bestämmelserna i 10 § lagen (1949:345) om rätten till arbetstagares uppfinningar.

Undantag från myndighetsförordningen

11 § Följande bestämmelser i myndighetsförordningen (2007:515) ska inte tillämpas på myndigheten:

- 5 § om delegering,
- 15 och 16 §§ om beslutförhet, och
- 20 § om föredragning.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

2007:908

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2008, då förordningen (1988:1140) med instruktion för Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar ska upphöra att gälla.

Lag (1990:409) om skydd för företagshemligheter

Inledande bestämmelser

1 § Med företagshemlighet avses i denna lag sådan information om affärs- eller driftförhållanden i en näringsidkares rörelse som näringsidkaren håller hemlig och vars röjande är ägnat att medföra skada för honom i konkurrenshänseende.

Med information förstås både sådana uppgifter som har dokumenterats i någon form, inbegripet ritningar, modeller och andra liknande tekniska förebilder, och enskilda personers kännedom om ett visst förhållande, även om det inte har dokumenterats på något särskilt sätt.

2 § Lagen gäller endast obehöriga angrepp på företagshemligheter.

Som ett obehörigt angrepp anses inte att någon anskaffar, utnyttjar eller röjer en företagshemlighet hos en näringsidkare för att offentliggöra eller inför en myndighet eller annat behörigt organ avslöja något som skäligen kan misstänkas utgöra brott, på vilket fängelse kan följa, eller som kan anses utgöra annat allvarligt missförhållande i näringsidkarens rörelse.

Som ett obehörigt angrepp anses inte heller att någon utnyttjar eller röjer en företagshemlighet som han eller någon före honom har fått del av i god tro.

Straff

3 § Den som med uppsåt olovligen bereder sig tillgång till en företagshemlighet skall dömas för *företagsspioneri* till böter eller fängelse i högst två år eller, om brottet är grovt, till fängelse i högst sex år. Vid bedömande huruvida brottet är grovt skall särskilt beaktas om gärningen har varit av särskilt farlig art, avsett betydande värde eller inneburit synnerligen kännbar skada.

Till ansvar enligt första stycket skall dock inte dömas, om gärningen är belagd med strängare straff i brottsbalken.

För försök eller förberedelse till företagsspioneri skall dömas till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

4 § Den som anskaffar en företagshemlighet med vetskap om att den som tillhandahåller hemligheten eller någon före honom har berett sig tillgång till denna genom företagsspioneri skall dömas för *olovlig befattning med företagshemlighet* till böter eller fängelse i högst två år eller, om brottet är grovt, till fängelse i högst fyra år.

Till ansvar enligt första stycket skall dock inte dömas, om gärningen är belagd med strängare straff i brottsbalken.

Skadestånd

5 § Den som gör sig skyldig till brott enligt 3 eller 4 § skall ersätta den skada som uppkommer genom brottet eller genom att företagshemligheten obehörigen utnyttjas eller röjs.

6 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet utnyttjar eller röjer en företagshemlighet hos en näringsidkare som han i förtroende har fått del av i samband med en affärsförbindelse med denne skall ersätta den skada som uppkommer genom hans förfarande.

7 § En arbetstagare som uppsåtligen eller av oaktsamhet utnyttjar eller röjer en företagshemlighet hos arbetsgivaren som han har fått del av i sin anställning under sådana förhållanden att han insåg eller borde ha insett att han inte fick avslöja den skall ersätta den skada som uppkommer genom hans förfarande.

Har förfarandet ägt rum sedan anställningen upphört, tillämpas första stycket endast om det finns synnerliga skäl.

8 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet utnyttjar eller röjer en företagshemlighet som, enligt vad han inser eller bör inse, har angripits enligt denna lag skall ersätta den

skada som uppkommer genom hans förfarande. Detsamma gäller om någon i annat fall uppsåtligt eller av oaktsamhet utnyttjar eller röjer en företagshemlighet som, enligt vad han inser eller bör inse, har röjts i strid med sekretesslagen (1980:100).

Ansvar enligt 20 kap. 3 § brottsbalken skall inte ådömas någon på grund av överträdelse av första stycket.

9 § Vid bestämmande av skadestånd enligt 5–8 §§ för ett angrepp på en näringsidkares företagshemlighet skall hänsyn tas även till dennes intresse av att hemligheten inte obehörigen utnyttjas eller röjs och till övriga omständigheter av annan än rent ekonomisk betydelse.

Om det är skäligt kan skadeståndet sättas ned eller helt falla bort.

10 § Talan om skadestånd enligt denna lag får avse skada endast under de fem senaste åren innan talan väcktes. För skada under tid dessförinnan är rätten till skadestånd förlorad.

Vitesförbud

11 § Den som har angripit en företagshemlighet enligt denna lag kan av domstol vid vite förbjudas att utnyttja eller röja företagshemligheten. Vitesförbud får dock meddelas endast om ett utnyttjande eller röjande skulle vara obehörigt enligt 2 §.

Talan enligt första stycket förs av den som har utsatts för det rättsstridiga angreppet. Sådan talan får föras även i samband med åtal för brott som avses i 3 eller 4 §.

Talan om utdömande av vite förs vid den domstol som i första instans har prövat frågan om vitesförbud. Talan förs av den som har ansökt om förbudet. I samband med sådan talan får talan föras om nytt vitesförbud.

Den som har överträtt ett vitesförbud får inte dömas till straff för en gärning som omfattas av förbudet.

12 § Ett vitesförbud kan hävas på talan av den som har ålagts förbudet, om ändamålet med förbudet har förlorat sin betydelse.

13 § Om den som har ansökt om vitesförbud enligt 11 § visar sannolika skäl för att en företagshemlighet har angripits enligt denna lag och det skäliga kan befaras att svandelen genom att fortsätta angreppet förringar värdet av företagshemligheten, får domstolen meddela vitesförbud för tiden intill dess att målet slutligt har avgjorts eller annat har förordnats. Därvid tillämpas 15 kap. 5–8 §§ rättegångsbalken.

I fråga om överklagande av beslut enligt första stycket samt i fråga om handläggningen i högre rätt gäller vad som föreskrivs i rättegångsbalken om talan mot beslut enligt 15 kap. rättegångsbalken.

Inlösen m. m.

14 § Har någon angripit en företagshemlighet enligt denna lag, kan domstol förordna att en handling eller ett föremål som han har i sin besittning och som innefattar hemligheten skall överlämnas till den som har utsatts för det rättsstridiga angreppet. Om det finns skäl för det får domstolen förordna att överlämnandet skall ske mot lösen.

Kan en handling eller ett föremål som innefattar en företagshemlighet inte utan olägenhet överlämnas enligt första stycket, får domstol förordna att handlingen eller föremålet skall förstöras eller ändras eller utsättas för annan åtgärd som är ägnad att förebygga missbruk.

Förordnande enligt första eller andra stycket skall inte meddelas, om ett utnyttjande eller röjande inte skulle vara obehörigt enligt 2 § eller om förverkande eller annan åtgärd som är ägnad att förebygga missbruk skall beslutas enligt 36 kap. brottsbalken.

Talan enligt första eller andra stycket förs av den som har utsatts för det rättsstridiga angreppet. Sådan talan får föras även i samband med åtal för brott som avses i 3 eller 4 §.

Propositioner

SFS 1990:409
Prop. 1987/88:155

Övriga
rättigheter
& skyldig-
heter

UTDRAG

Lag (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk

1 kap. Upphovsrättens föremål och innehåll (1 §)

1 § Den som har skapat ett litterärt eller konstnärligt verk har upphovsrätt till verket oavsett om det är

1. skönlitterär eller beskrivande framställning i skrift eller tal,
2. datorprogram,
3. musikaliskt eller sceniskt verk,
4. filmverk,
5. fotografiskt verk eller något annat alster av bildkonst,
6. alster av byggnadskonst eller brukskonst, eller
7. verk som har kommit till uttryck på något annat sätt.

Till litterära verk hänförs kartor, samt även andra i teckning eller grafik eller i plastisk form utförda verk av beskrivande art.

Vad som i denna lag sägs om datorprogram skall i tillämpliga delar gälla även förberedande designmaterial för datorprogram. *Lag (1994:190)*

3 kap. Upphovsrättens övergång (40 a §)

Datorprogram skapade i anställningsförhållanden

40 a § Upphovsrätten till ett datorprogram, som skapas av en arbetstagare som ett led i hans arbetsuppgifter eller efter instruktioner av arbetsgivaren, övergår till arbetsgivaren, såvida inte något annat har avtalats. *Lag (1992:1687)*

Lag (1970:215) om arbetsgivares kvittningsrätt

(senast ändrad genom SFS 2006:683)

1 § Arbetsgivare får ej i vidare mån än som anges i denna lag göra avdrag på arbetstagares fordran på lön eller annan ersättning på grund av anställningen (lönefordran) för att kvitta med motfordran hos arbetstagaren.

Vad i lagen föreskrives om kvittning mot lönefordran gäller i tillämpliga delar i fråga om kvittning mot fordran på pension som arbetsgivare är skyldig att utge till förutvarande arbetstagare.

2 § Kvittning mot lönefordran får ske med arbetstagarens medgivande. Återkallas ett på förhand lämnat medgivande innan lönefordringen förfallit till betalning, får kvittning icke ske i vidare mån än som följer av vad nedan sägs.

3 § Kan kvittning ej ske enligt 2 §, får arbetsgivaren kvitta endast med klar och förfallen fordran som uppkommit i samband med anställningen och antingen grundas på avtal, enligt vilket fordringen får kvittas mot lönefordran, eller avser ersättning för skada som arbetstagaren vållat uppsåtligen i tjänsten.

För kvittning enligt första stycket får ej tagas i anspråk belopp som är avsett att utgöra ersättning för särskilda kostnader.

Rätt till kvittning utöver vad som följer av första och andra styckena kan medges arbetsgivare genom kollektivavtal som på arbetstagarsidan slutits eller godkänts av organisation som enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet är att anse som central arbetstagarorganisation. Arbetsgivare som är bunden av sådant kollektivavtal får tillämpa det även i fråga om arbetstagare som ej är medlem av den avtalslutande arbetstagarorganisationen men sysselsättes i arbete som avses med avtalet. Detta gäller dock ej arbetstagare som omfattas av annat tillämpligt kollektivavtal.

Lag (1976:587)

4 § Kvittning enligt 3 § första stycket eller med stöd av kollektivavtal får ske endast mot den del av lönefordringen som uppenbart överstiger vad som åtgår för arbetstagarens och hans familjs försörjning samt till fullgörande av underhållsskyldighet som i övrigt åvilar honom.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om beräkningen av hur stor del av lönefordringen som skall vara skyddad mot kvittning. *Lag (1976:92)*

5 § Skatteavdrag har företräde framför kvittning enligt denna lag. Detsamma gäller utmätning av lön för sådan fordran som har företrädesrätt enligt 7 kap. 14 § utsökningsbalken, om utmätningen har beslutats innan lönefordringen förfallit till betalning.

Är arbetsgivarens fordran sådan att rätt till kvittning föreligger enligt 3 § och vill arbetsgivaren kvitta mot belopp som han ålagts att innehålla genom beslut om utmätning av lön för en fordran som inte har företrädesrätt enligt 7 kap. 14 § utsökningsbalken, beslutar Kronofogdemyndigheten om beloppets fördelning mellan arbetsgivaren och utmätningssökanden efter fordringarnas storlek.

I övrigt får kvittning inte åberopas mot beslut om utmätning av lön.

Kronofogdemyndighetens beslut enligt andra stycket får överklagas hos tingsrätten utan inskränkning till viss tid. Vid överklagandet och vid handläggningen i domstol tillämpas 18 kap. utsökningsbalken. *Lag (1995:301)*

6 § Innan kvittning får ske enligt 3 § första stycket eller med stöd av kollektivavtal, skall arbetsgivaren från Kronofogdemyndigheten inhämta besked om hur stor del av lönefordringen som enligt 4 § skall vara skyddad mot kvittning. Upphör arbetstagarens anställning utan föregående uppsägningstid, får arbetsgivaren hålla inne lönebelopp till dess Kronofogdemyndighetens besked föreligger. Det åligger i sådant fall arbetsgivaren att ofördröjligen begära sådant besked. *Lag (1981:833)*

Övriga
rättigheter
& skyldig-
heter

7 § Innan Kronofogdemyndigheten meddelar beslut som rör arbetsgivarens framställning enligt 6 §, skall myndigheten bereda arbetstagaren tillfälle att yttra sig, om det kan ske utan avsevärd tidsutdräkt.

Mot Kronofogdemyndighetens beslut får talan ej föras. Kronofogdemyndigheten kan ändra beslutet, om anledning därtill förekommer. *Lag (2006:683)*

8 § Kvittar arbetsgivare mot arbetstagares lönefordran i annat fall eller i vidare mån än som är medgivet enligt denna lag eller åsidosätter han vad som åligger honom enligt 6 §, är han skyldig att ersätta arbetstagaren uppkommen skada.

Vid bedömande om och i vad mån skada uppstått skall hänsyn tagas även till omständigheter av annan än rent ekonomisk betydelse.

Hade arbetsgivaren grundad anledning antaga att han hade rätt att kvitta eller var hans förfarande eljest ursäktligt, kan skadeståndet jämkas efter vad som finnes skäligt.

9 § Mål vari är tvist om arbetsgivares rätt till kvittning mot arbetstagares lönefordran handlägges enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister.

Gör arbetsgivare i mål om lönefordran invändning om kvittning eller väcker han genkärsmål om motfordran, får målet om lönefordran avgöras utan prövning av invändningen eller genkäröålet, om sådan prövning skulle oskäligt uppehålla prövningen av lönefordran. *Lag (1974:382)*

Propositioner

SFS 1970:215

Prop. 1970:94

SFS 1981:833

Prop. 1980/81:84

SFS 2006:683

Prop. 2005/06:200

SFS 1974:382

Prop. 1974:77

SFS 1988:391

Prop. 1987/88:152

SFS 1976:92

Prop. 1975/76:91

SFS 1995:301

Prop. 1994/95:49

SFS 1976:587

Prop. 1975/76:105

SFS 1997:364

Prop. 1996/97:116

Lag (1936:320) om skydd mot vräkning vid arbetskonflikter

(senast ändrad genom SFS 2006:678)

1 § Har arbetsgivare hos domstol, Kronofogdemyndigheten eller skiljemän framställt yrkande om vräkning av arbetstagare från lägenhet, som upplåtits åt honom på grund av hans arbetsanställning, och upplyses att arbetstagaren deltar i strejk vid arbetsgivarens företag eller att han är föremål för lockout från arbetsgivarens sida, får yrkandet, ändå att arbetstagaren befinnas skyldig att avflytta från lägenheten, i avbidan på konfliktens avveckling icke bifallas förrän tre månader förlutit från det han i anledning av konflikten upphörde med arbetet. *Lag (2006:678)*

2 § Vad i 1 § sägs skall ej gälla,

- a) om arbetstagaren är i arbetsgivarens kost;
- b) om arbetsavtalet upphört på grund av uppsägning som verkställts före konflikten och som uppenbarligen icke äger samband med denna;
- c) om arbetstagaren befunnits skyldig att avflytta från lägenheten på grund av dröjsmål med erläggande av hyra som utgår i penningar;
- d) om lägenheten erfordras till bostad åt annan arbetstagare, med vilken överenskommelse angående arbete vid arbetsgivarens av konflikten berörda företag träffats för den tid, konflikten varar, eller för bestämd tid, ej understigande tre månader;
- e) om arbetstagaren, efter det hans rätt att nyttja lägenheten upphört, vägrat avflytta till annan tjänlig och på skäliga villkor upplåten bostad i orten, som beretts honom genom arbetsgivarens försorg;
- f) om arbetstagaren dröjt med erläggande av sådan ersättning som omförmäles i 3 § utöver sju söckendagar efter förfallodagen, och vad sålunda ligger honom till last icke finnes vara av ringa betydelse; eller
- g) om arbetstagaren efter konflikten inträde genom uppenbar vanvård eller annorledes grovt åsidosatt honom såsom innehavare av lägenheten åvilande förpliktelser eller ock stört ordningen på arbetsplatsen.

Bestämmelserna i 1 § gäller inte heller när en arbetstagare är anställd för viss tid, viss säsong eller visst arbete och säsongen har upphört eller arbetstagaren har fått besked enligt 15 § första stycket lagen (1982:80) om anställningsskydd om att anställningen inte kommer att fortsätta och anledningen härtill uppenbarligen inte har samband med konflikten. *Lag (1982:84)*

3 § För den tid arbetstagaren nyttjar lägenheten, efter det hans rätt enligt avtal upphört, är han pliktig att till arbetsgivaren utgiva ersättning. Sådan ersättning skall, där förut hyra för lägenheten beräknats helt i penningar, utgå med belopp och å tid som därutinnan kan hava varit bestämd och eljest i efterskott var fjortonde dag med belopp motsvarande hyran för liknande bostäder i orten. Kan utredning om sådan hyra ej vinnas, bestämmes ersättningen i händelse av tvist med ledning av det värde, som i orten åsatts bostadsförmån av motsvarande beskaffenhet vid senaste taxering för inkomst eller förmögenhet.

Propositioner

SFS 1936:320
Prop. saknas

SFS 1974:360
Prop. 1974:88

SFS 1981:780
Prop. 1980/81:84

SFS 1982:84
Prop. 1981/82:71

SFS 1991:859
Prop. 1990/91:126

SFS 1991:878
Prop. saknas

SFS 2006:678
Prop. 2005/06:200

Övriga
rättigheter
& skyldig-
heter

UTDRAG

Jordabalk (1970:994)**FÖRSTA AVDELNINGEN Rättsförhållanden rörande fast egendom****12 kap. Hyra** (46 och 67 §§)*Förlängning av hyresavtal för bostadslägenheter*

46 § Om hyresvärden har sagt upp hyresavtalet eller, i fall som avses i 3 § tredje stycket 2, anmodat hyresgästen att flytta, har hyresgästen rätt till förlängning av avtalet, utom när

1. hyresrätten är förverkad utan att hyresvärden har sagt upp avtalet att upphöra i förtid,
2. hyresgästen i annat fall åsidosatt sina förpliktelser i så hög grad att avtalet skäligen icke bör förlängas,
3. huset skall rivas och det ej är oskäligt mot hyresgästen att hyresförhållandet upphör,
4. huset skall undergå större ombyggnad och det icke är uppenbart att hyresgästen kan sitta kvar i lägenheten utan nämnvärd olägenhet för genomförandet av ombyggnaden samt det ej är oskäligt mot hyresgästen att hyresförhållandet upphör,
5. lägenheten ej vidare skall användas som bostad och det ej är oskäligt mot hyresgästen att hyresförhållandet upphör,
6. avtalet avser en lägenhet i en- eller tvåfamiljshus och upplåtelsen inte ingår i affärsmässigt bedriven uthyrningsverksamhet samt upplåtaren har sådant intresse att förfoga över lägenheten att hyresgästen skäligen bör flytta,
- 6a. avtalet avser en lägenhet som upplåtits av någon som innehade den med bostadsrätt och lägenheten alltså innehåller med sådan rätt samt bostadsrättshavaren har sådant intresse att förfoga över lägenheten att hyresgästen skäligen bör flytta,
7. hyresförhållandet beror av sådan anställning i statlig eller kommunal verksamhet som är förenad med bostadstvång eller av anställning inom lantbruket eller av annan anställning, om den är av sådan art att det är nödvändigt för arbetsgivaren att förfoga över lägenheten för upplåtelse åt anställningens innehavare, samt anställningen har upphört,
8. har upphävts genom lag (1987:242),
9. hyresförhållandet beror av annan anställning än som avses i 7 och som upphört och det ej är oskäligt mot hyresgästen att även hyresförhållandet upphör samt, om hyresförhållandet varat längre än tre år, hyresvärden har synnerliga skäl för att upplösa hyresförhållandet, eller
10. det i annat fall icke strider mot god sed i hyresförhållanden eller eljest är oskäligt mot hyresgästen att hyresförhållandet upphör.

Om hyresvärdens intresse blir tillgodosett genom att hyresgästen lämnar endast en del av lägenheten och avtalet lämpligen kan förlängas såvitt avser lägenheten i övrigt, har hyresgästen utan hinder av första stycket rätt till sådan förlängning.

Lämnar en bostadshyresgäst sin lägenhet eller en del av den med anledning av att huset skall undergå större ombyggnad, skall hyresgästen om möjligt beredas tillfälle att efter ombyggnaden hyra en likvärdig lägenhet i huset. *Lag (1994:817)*

Särskilda bestämmelser

67 § Överenskommelse om villkor i fråga om hyresförhållande som beror av anställning gäller mot hyresgästen eller den som har rätt att träda i hyresgästens ställe även om överenskommelsen strider mot bestämmelse i 4, 33–35, 40, 46, 47, 49–54, 55 d, 55 e eller 66 §, såvida överenskommelsen har formen av kollektivavtal och på arbetstagarsidan har slutits eller godkänts av organisation som enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet är att anse såsom central arbetstagarorganisation.

Sådana hyresvillkor i kollektivavtal som avses i första stycket får tillämpas även när en hyresgäst som inte är medlem av den avtalsslutande arbetstagarorganisationen sysselsätts i arbete som avses med avtalet, om

1. arbetsgivaren är bunden av kollektivavtalet,
2. hyresvärden och hyresgästen är överens om att villkoren skall tillämpas eller villkoren ingår i hyresavtalet på grund av beslut om villkorsändring enligt 54 och 55 §§. *Lag (2006:408)*

Lag (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.

(senast ändrad genom SFS 2008:87)

Allmänna bestämmelser	340
Särskild redovisning av pensionsskuld	340
Pensionsstiftelse	341
Upphörande av näringsverksamhet m.m.	346
Personalstiftelse	347
Tillsyn	347
Straff	349
Propositioner	349

Allmänna bestämmelser

1 § Arbetsgivares utfästelse om pension till arbetstagare eller arbetstagares efterlevande kan tryggas enligt denna lag genom särskild redovisning av pensionsskuld eller avsättning av medel till pensionsstiftelse.

Förbehåll vid pensionsutfästelse att pension skall utgå endast i den mån stiftelses medel förslår därtill är utan verkan och arbetsgivaren svarar för utfästelsen utan avseende på förbehållet.

Lagen äger icke tillämpning på pensionsutfästelse som lämnats efter den 31 december 1966, om rätten till pension gjorts beroende av att arbetstagaren kvarstår i arbetsgivarens tjänst vid inträdet i pensionsåldern. Även i sådant fall äger dock lagen tillämpning på utfäst pension som börjat utgå.

2 § Har ej andra regler om intjänande knutits till pensionsutfästelse, anses arbetstagaren vid varje tillfälle ha intjänat så stor del av utfäst pension som motsvarar förhållandet mellan det antal år arbetstagaren varit i arbetsgivarens tjänst och antalet år från tjänstens början till pensionsåldern. Vid denna beräkning bortses dock från tid som ligger längre tillbaka än fyrtio år före pensionsåldern.

Med upplupen del av utfäst pension förstås kapitalvärdet av den pension som arbetstagaren intjänat vid beräkningstillfället.

3 § Beräkning av kapitalvärde sker med ledning av försäkringstekniska grunder som fastställs av regeringen eller av den myndighet regeringen bestämmer. *Lag (1975:1388)*

4 § Med allmän pensionsplan avses sådana allmänna grunder för pensionering av arbetstagare eller arbetstagares efterlevande som innehåller regler om tryggande av arbetsgivarens utfästelse genom kreditförsäkring, avsättning till pensionsstiftelse enligt denna lag eller annan likvärdig anordning och som på arbetstagarsidan är godkända av organisation vilken enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet är att anse såsom central arbetstagarorganisation. *Lag (1976:584)*

Särskild redovisning av pensionsskuld

5 § Arbetsgivare äger i balansräkningen som skuld under rubriken Avsatt till pensioner upptaga vad han enligt allmän pensionsplan åtagit sig att redovisa under denna rubrik.

Aktiebolag, ömsesidigt försäkringsbolag, ekonomisk förening och sparbank äger under rubriken Avsatt till pensioner redovisa även upplupen del av pensionsutfästelse som ej omfattas av allmän pensionsplan. I fråga om arbetstagare, som har bestämmande inflytande över bolaget eller föreningen, eller sådan arbetstagares efterlevande får, under den tid inflytandet består, vid redovisningen avseende dock icke fästas vid annan pensionsutfästelse än sådan som ingår i allmän pensionsplan. Till grund för bedömandet huruvida en person har bestämmande inflytande lägges hans eget

samt hans föräldrars, far- och morföräldrars, makes, avkomlings och avkomlings makes samlade innehav av aktier eller andelar.

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer kan förordna att vad som sägs i andra stycket första punkten skall äga tillämpning även på annan arbetsgivare än som avses där. *Lag (1975:1388)*

6 § Med arbetsgivares pensionsreserv avses hans skuld för åtagande enligt allmän pensionsplan och för upplupen del av sådan utfäst pension som han i övrigt äger redovisa enligt 5 §.

7 § Posten Avsatt till pensioner får icke minskas under arbetsgivarens pensionsreserv i vidare mån än denna har täckning i pensionsstiftelsens förmögenhet.

Till den del arbetsgivarens pensionsreserv avser pensionsutfästelse, som tryggas även av pensionsstiftelse, anses pensionsreserven täckt av stiftelsen, så långt dess förmögenhet förslår. Tryggar stiftelsen samtidigt utfästelse som icke får medräknas i pensionsreserven, anses stiftelsen i första hand täcka upplupen del av sådan utfästelse. Finns flera pensionsstiftelser som är knutna till samma arbetsgivare och tjänar stiftelserna helt eller delvis till tryggnad av samma pensionsutfästelser, anses upplupen del av utfästelserna i första hand täckt av stiftelse, som omfattar en trängre krets av personer, eller, om stiftelserna omfattar samma krets av personer, av den äldre stiftelsen.

Att pensionsstiftelse endast i vissa fall anses trygga arbetsgivarens utfästelse enligt allmän pensionsplan, framgår av 10 §.

8 § Arbetsgivare, som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet minskar posten Avsatt till pensioner i strid med 7 §, dömes till böter.

8 a § Om en arbetsgivare som omfattas av årsredovisningslagen (1995:1554), lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag eller lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag redovisar pensionsåtagande i balansräkningen, skall han i stället för att redovisa sådan skuld som avses i 5 § redovisa motsvarande belopp som delpost under rubriken Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser. Vad som sägs i 5 § andra stycket samt 7 och 8 §§ om posten Avsatt till pensioner gäller även beträffande en sådan delpost. *Lag (1995:1619)*

Övriga
rättigheter
& skyldig-
heter

Pensionsstiftelse

9 § Med pensionsstiftelse avses en av arbetsgivare grundad stiftelse vars uteslutande ändamål är att trygga utfästelse om pension till arbetstagare eller arbetstagares efterlevande.

En pensionsstiftelse skall ha ett namn. Namnet skall innehålla ordet pensionsstiftelse. *Lag (1994:1223)*

9 a § Bestämmelserna i 10 a § andra–femte styckena, 10 b–10 d §§ och 11 § fjärde och femte styckena, 15 a–15 e och 16 a §§ gäller för en pensionsstiftelse som tryggar utfästelse om pension till minst 100 sådana personer som avses i 9 § första stycket, och för vilka avsättningar har gjorts till stiftelsen.

Bestämmelserna får tillämpas även av andra pensionsstiftelser i enlighet med 31 §, dock inte beträffande egenföretagares tryggnad i stiftelse för egen räkning.

Lag (2005:1124)

10 § Arbetsgivaren äger i stiftelseurkunden förordna, att pensionsstiftelse skall omfatta endast viss grupp av arbetstagare eller efterlevande.

Stiftelse anses icke trygga utfästelse enligt allmän pensionsplan utan att detta framgår av stiftelsens stadgar, avtal mellan arbetsgivaren och dem som omfattas av stiftelsens ändamål eller andra omständigheter.

Stiftelse äger icke trygga utfästelse åt arbetstagare eller efterlevande, som avses i 5 § andra stycket andra punkten, utöver vad som kan anses sedanvärdigt för arbetstagare med motsvarande uppgifter eller hans efterlevande.

För stiftelse, som är gemensam för flera arbetsgivare, skall särskilda grunder upprättas beträffande gemenskapen i tillgångar och skulder.

10 a § En pensionsstiftelses styrelse svarar för att förmögenheten är placerad på ett nöjaktigt sätt och för att stiftelsens medel inte används för annat än stiftelsens ändamål.

För en sådan pensionsstiftelse som avses i 9 a § skall i fråga om placering av förmögenheten i stället för första stycket bestämmelserna i tredje–femte styckena gälla.

Pensionsstiftelsen skall placera tillgångarna på ett sådant sätt att lämplig riskspridning uppnås. Tillgångarna skall placeras på det sätt som bäst gagnar dem som omfattas av stiftelsens ändamål och också i övrigt på ett aktsamt sätt. Av tillgångarna får högst

1. fem procent utgöras av aktier och andra värdepapper som kan jämföras med aktier samt obligationer och andra skuldförbindelser, om värdepapperen eller skuldförbindelserna getts ut av arbetsgivaren, och
2. tio procent utgöras av sådana tillgångar som avses i 1 och som getts ut av företag i en grupp av emittenter eller låntagare med sådan inbördes anknytning som anges i 7 kap. 10 c § andra stycket försäkringsrörelselagen (1982:713), vari arbetsgivaren ingår.

Begränsningarna i tredje stycket 1 och 2 gäller inte sådana tillgångar som svenska staten eller en utländsk stat svarar för.

Beträffande användande av optioner och terminskontrakt eller andra liknande finansiella instrument skall pensionsstiftelsen tillämpa 7 kap. 17 b § försäkringsrörelselagen och föreskrifter som har meddelats med stöd av de bestämmelserna.

Lag (2005:1124)

10 b § En pensionsstiftelse som avses i 9 a § skall upprätta och följa placeringsriktlinjer. Sådana riktlinjer skall innehålla principerna för placering av samtliga tillgångar. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om vad riktlinjerna skall innehålla.

Senast när placeringsriktlinjer börjar användas, skall de ges in till Finansinspektionen. Pensionsstiftelsen skall samtidigt lämna in en redogörelse för de konsekvenser som riktlinjerna får för stiftelsen och dem som omfattas av stiftelsens ändamål. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om vad redogörelsen skall innehålla.

Bestämmelserna i andra stycket gäller också vid ändring av placeringsriktlinjer.

Lag (2005:1124)

10 c § Styrelsen skall fastställa placeringsriktlinjer enligt 10 b §. Styrelsen ansvarar för att riktlinjerna följs och skall fortlöpande pröva om de behöver ändras.

Lag (2005:1124)

10 d § En pensionsstiftelse som avses i 9 a § skall till de personer som anges i den bestämmelsen ge den information som behövs om stiftelsen och dess verksamhet. En arbetsgivare skall till de personer som avses i 9 a § ge den information som behövs om pensionerna och de överenskommelser som ligger till grund för pensionerna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om vilken information som en pensionsstiftelse skall lämna. *Lag (2005:1124)*

11 § En pensionsstiftelse får inte ta emot en fordran mot arbetsgivaren. Avtal som strider mot detta är ogiltigt. Stiftelsen får dock låna ut medel till arbetsgivaren, om det ställs betryggande säkerhet för lånet eller tillsynsmyndigheten medger det.

En stiftelse får inte ta emot egendom från arbetsgivaren på villkor, som väsentligt begränsar stiftelsens rätt att förfoga över egendomen. Inte heller får en stiftelse som har grundats av aktiebolag, utan att tillsynsmyndigheten godkänner det, äga aktier i bolaget eller i bolag vilket står i sådant förhållande till detta som avses i 1 kap. 11 § aktiebolagslagen (2005:551).

Om en pensionsstiftelse har till ändamål att trygga utfästelse om pension till arbetstagare eller arbetstagares efterlevande i aktiebolag som är fåmansföretag enligt 56 kap. 2 och 3 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) skall, i fråga om stiftelsens rätt att

lämna lån och ställa säkerhet, bestämmelserna i 21 kap. 1–9 och 11 §§ samt 30 kap. 1 § aktiebolagslagen tillämpas.

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § får ta upp eller ta över penninglån endast för att tillgodose tillfälliga likviditetsbehov, dock under förutsättning att den samlade upplåningen är av ringa betydelse med hänsyn till stiftelsens omfattning.

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § får inte ställa säkerhet för tredje man.

Lag (2005:1124)

12 § Pensionsstiftelse äger ej utfästa pension. Sådan utfästelse är ogiltig.

13 § Pensionsstiftelse äger för arbetsgivarens räkning betala pensionspost eller annat som avses i 14 § endast om det kan antagas, att den berättigade annars ej erhåller betalning av arbetsgivaren utan avsevärt dröjsmål, eller om tillsynsmyndigheten för särskilt fall medger det.

14 § Arbetsgivaren äger ur pensionsstiftelse gottgöra sig för vad han utgivit såsom

- pensionspost, avgift för pensionsförsäkring eller annan utgift i samband med pensionering,
- engångsunderstöd till arbetstagare vid långvarig oförmåga till arbete på grund av sjukdom, lyte eller annat men eller vid avgång ur tjänsten på grund av uppnådd ålder samt engångsunderstöd till efterlevande vid arbetstagarens frånfälle eller utgift för försäkring av sådant understöd.

Dessutom äger arbetsgivaren gottgöra sig för vad som särskilt redovisats under rubriken Avsatt till pensioner till fullgörande av bestämmelse i allmän pensionsplan.

Gottgörelse enligt denna paragraf får ej avse utgift eller redovisning för annan arbetstagare än sådan, som omfattas av stiftelsens ändamål, eller sådan arbetstagares efterlevande.

I fråga om ersättning för värdet av rätt till tjänstepension som överförts till Europeiska gemenskaperna gäller 7 § lagen (2002:125) om överföring av värdet av pensionsrättigheter till och från Europeiska gemenskaperna. *Lag (2002:126)*

15 § Gottgörelse sker ur överskott på kapitalet. Sådant överskott föreligger när pensionsstiftelsens tillgångar, värderade med tillämpning av 3 kap. 3 § stiftelselagen (1994:1220), överstiger den skuld stiftelsen ådragit sig samt upplupen del av den utfästa pension, som tryggas av stiftelsen, eller, om stiftelsen tryggar utfästelser enligt allmän pensionsplan, pensionsreserven enligt denna.

För utgift, som avses i 14 § första stycket a) och som omfattas av stiftelsens ändamål, äger arbetsgivaren gottgöra sig ur årets avkastning, även om stiftelsen saknar överskott på kapitalet.

Gottgörelse får avse löpande utgifter eller utgifter som arbetsgivaren haft under närmast föregående räkenskapsår.

Beräknar arbetsgivare vid taxering till beskattning sin inkomst enligt bokföringsmässiga grunder, skall gottgörelse avse kostnad i stället för utgift.

Gottgörelse för avgift till försäkring för allmän tilläggspension får avse den del av avgiften som kan anses hänföra sig till lön eller annan ersättning åt person vilken omfattas av stiftelsens ändamål. *Lag (1999:1085)*

15 a § En pensionsstiftelse som avses i 9 a § får åta sig uppdrag att från Sverige trygga utfästelse om pension som skall fullgöras i ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (gränsöverskridande verksamhet). *Lag (2005:1124)*

15 b § Varje gång en pensionsstiftelse åtar sig ett uppdrag att bedriva gränsöverskridande verksamhet enligt 15 a § skall stiftelsen lämna en särskild underrättelse till Finansinspektionen. Underrättelsen skall innehålla uppgift om

- den arbetsgivare som skall göra inbetalningar till pensionsstiftelsen, och
- det huvudsakliga innehållet i de överenskommelser som skall ligga till grund för trygghandlet. *Lag (2005:1124)*

Övriga
rättigheter
& skyldig-
heter

15 c § Finansinspektionen skall, om de förutsättningar som anges i andra stycket är uppfyllda, inom tre månader från det att en underrättelse enligt 15 b § tagits emot lämna meddelande om underrättelsen till den behöriga myndigheten i det land där den gränsöverskridande verksamheten skall bedrivas.

Ett meddelande enligt första stycket skall lämnas, om det inte finns skäl att ifrågasätta att

1. pensionsstiftelsens organisation är ändamålsenlig,
2. pensionsstiftelsens finansiella situation är tillfredsställande med hänsyn till den planerade verksamhetens art och omfattning, och
3. företrädaren för pensionsstiftelsen har tillräcklig kompetens och i övrigt är lämpad att leda den gränsöverskridande verksamheten.

Finansinspektionen skall samtidigt som den lämnar meddelandet enligt första stycket underrätta pensionsstiftelsen om att meddelandet lämnas.

Om Finansinspektionen, med anledning av ett sådant meddelande som avses i första stycket, får veta vilka verksamhetsbestämmelser som är tillämpliga i det land där verksamheten skall bedrivas, skall inspektionen underrätta pensionsstiftelsen om det. Den gränsöverskridande verksamheten får inledas efter det att stiftelsen tagit emot underrättelsen från Finansinspektionen, eller i varje fall två månader efter att den behöriga myndigheten i det land där den gränsöverskridande verksamheten skall bedrivas tagit emot inspektionens meddelande enligt första stycket.

Om Finansinspektionen finner att förutsättningar för att bedriva gränsöverskridande verksamhet inte föreligger, skall inspektionen vägra att lämna meddelande enligt första stycket. Beslut om det skall fattas inom tre månader från det att en underrättelse enligt 15 b § togs emot. *Lag (2005:1124)*

15 d § Om något av de förhållanden som angetts i en underrättelse enligt 15 b § skall ändras sedan den gränsöverskridande verksamheten inletts, skall pensionsstiftelsen underrätta Finansinspektionen minst en månad innan ändringen genomförs.

Om Finansinspektionen finner att ändringen inte får göras, skall inspektionen meddela beslut om det inom en månad från det att underrättelsen kom in till inspektionen. *Lag (2005:1124)*

15 e § Om ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet har bestämmelser som innebär ytterligare begränsningar för en pensionsstiftelses placering av tillgångar utöver vad som framgår av 10 a § andra – femte styckena, skall en stiftelse som bedriver verksamhet där på begäran från det landet tillämpa även de bestämmelserna. *Lag (2005:1124)*

16 § Ledamöter och suppleanter i stiftelsens styrelse väljes till lika antal av arbetsgivaren och de arbetstagare som omfattas av stiftelsens ändamål. Val sker för en tid av tre år, om stadgarna icke föreskriver annat.

Tryggar pensionsstiftelse utfästelse om pension till sådan arbetstagare eller efterlevande som avses i 5 § andra stycket andra punkten, utser tillsynsmyndigheten ordförande i styrelsen. I annan stiftelse äger styrelseledamöterna utse ordförande. Valet får falla på ledamot eller utomstående. Kan ledamöterna ej enas om vem som skall vara ordförande, utses denne av tillsynsmyndigheten.

Styrelsen är beslutförför, när de vid sammanträde närvarandes antal utgör minst hälften av hela antalet styrelseledamöter. Av ledamöterna skall lika många närvara från vardera sidan. Som styrelsens beslut gäller den mening om vilken de flesta röstande enar sig. Vid lika röstetal förordnar tillsynsmyndigheten på styrelsens begäran utomstående att deltaga i ärendets avgörande.

16 a § En ledamot eller suppleant i styrelsen för en sådan pensionsstiftelse som avses i 9 a § skall ha de insikter och den erfarenhet som måste krävas för att delta i ledningen av en sådan pensionsstiftelse och även i övrigt vara lämplig för uppgiften. Av 6 § lagen (1986:436) om näringsförbud följer att den som är underkastad näringsförbud inte får vara ledamot eller suppleant i styrelsen i en pensionsstiftelse. *Lag (2005:1124)*

17 § Företrädare för arbetstagarna i pensionsstiftelses styrelse väljs vid sammanträde med arbetstagarna. Tillhör mer än tre fjärdedelar av arbetstagarna samma fackförening eller liknande förening, får denna dock välja företrädarna. Tillhör samma flertal av arbetstagarna två eller flera sådana föreningar, får dessa välja företrädarna. Vid val skall det tillses att olika yrkesgrupper bland arbetstagarna blir företrädare inom styrelsen i lämplig utsträckning.

Styrelsen skall i god tid före utgången av valperioden upplysa arbetsgivaren och arbetstagarna om deras rätt att utse ledamöter samt i förekommande fall utlysa sammanträde. *Lag (1994:1223)*

17 a § Bestämmelser om bokföring och annan redovisning för en pensionsstiftelse finns i bokföringslagen (1999:1078) och årsredovisningslagen (1995:1554).

Lag (1999:1085)

17 b § Om stadgarna inte säger något annat, skall arbetsgivaren utse revisor. Tillsynsmyndigheten skall utse särskild revisor, när det finns anledning till det. Revisorns berättelse skall åtfölja styrelsens årsredovisning, som skall sändas till tillsynsmyndigheten inom sex månader efter räkenskapsårets utgång. *Lag (1994:1223)*

18 § Ledamot av pensionsstiftelses styrelse och revisor i sådan stiftelse äger uppbära skäligt arvode av stiftelsen för sina uppdrag ävensom ersättning för kostnader och utlägg.

18 a § Bestämmelserna i 5 kap. 1–3 §§, 4 § första–tredje styckena och 5 § samt 9 kap. 6 § första och andra styckena stiftelselagen (1994:1220) skall tillämpas även i fråga om pensionsstiftelser. Vad som anges i 5 kap. 1 § stiftelselagen om åsidosättande av föreskrifterna i stiftelseförordnandet eller i stiftelselagen skall därvid i stället avse åsidosättande av de för pensionsstiftelsen gällande föreskrifterna eller av bestämmelserna i denna lag. Vid tillämpning av 5 kap. 4 § stiftelselagen skall med stiftare avses arbetsgivaren. *Lag (1994:1223)*

19 § Pensionsstiftelse skall träda i likvidation, om

- a) stiftelsens medel under avsevärd tid varit helt otillräckliga för sitt ändamål,
- b) stiftelsens medel icke längre kan anses behövliga för sitt ändamål,
- c) arbetsgivaren blivit försatt i konkurs,
- d) arbetsgivaren upphör med sin näringsverksamhet utan att stiftelsen i samband därmed överföres till annan enligt bestämmelserna i 24 §.

Pensionsstiftelses fordran mot arbetsgivaren är vid likvidation omedelbart förfallen till betalning, om icke tillsynsmyndigheten medger att fordringen får betalas under loppet av viss tid, högst tre år.

20 § Likvidation ombesörjes av pensionsstiftelses styrelse, som därvid framlägger förslag till fördelning av stiftelsens medel. Förslaget skall hållas tillgängligt på arbetsplatsen och omedelbart tillställas förening som avses i 17 § första stycket.

Den som har fordran på pension eller annan rätt till ersättning ur stiftelsen äger hos tillsynsmyndigheten anmäla klander mot förslaget till fördelning inom en månad från den dag då förslaget blev tillgängligt på arbetsplatsen. För skada, som tillfogas fordringsägare, ansvarar styrelsens ledamöter efter de grunder som anges i 29 kap. 1, 5 och 6 §§ aktiebolagslagen (2005:551). *Lag (2005:553)*

21 § Sedan medel vid likvidation avsatts för den skuld pensionsstiftelsen själv ådragit sig, betalar stiftelsen förfallna pensionsbelopp.

Återstående medel användes i första hand till inköp av försäkring för arbetstagares och efterlevandes pensionsfordringar eller, om tillsynsmyndigheten medger det, betalning av sådana fordringar. I andra hand användes medlen till understöd åt arbetstagare och efterlevande. Sådant understöd får ej överstiga skälig pension för arbetstagare med motsvarande anställningstid och anställningsförmåner. Skulle även därefter

medel finnas kvar i stiftelsen, användes dessa till välgörande eller annat allmännyttigt ändamål som tillsynsmyndigheten bestämmer.

Förslår stiftelsens medel icke till att infria skuld på grund av pensionsutfästelse som tryggas av stiftelsen, tillämpas vid fördelningen de grunder som gäller om utdelning i konkurs.

22 § Finns icke längre någon, som omfattas av pensionsstiftelsens ändamål, eller överstiger stiftelsens kapital väsentligen vad som kan komma att fordras för att tillgodose ändamålet eller förekommer i övrigt särskilda skäl att ändra innehållet i stiftelsens stadgar, äger tillsynsmyndigheten på ansökan av stiftelsen förordna om ändring. Förordnandet får avse sammanslagning av två eller flera stiftelser.

Anser tillsynsmyndigheten att ärendet är av sådan beskaffenhet att det bör ankomma på regeringen att fatta beslut, äger myndigheten underställa regeringen ärendet.

Lag (1975:1388)

Upphörande av näringsverksamhet m.m.

23 § Om en näringsverksamhet går över från en arbetsgivare till en annan och det därvid avtalas att ansvaret för en pensionsutfästelse ska flyttas över på efterträdaren, ska samtycke till överflyttningen inhämtas från innehavaren av pensionsfordringen. Tillsynsmyndigheten får medge att samtycke inte behöver inhämtas, om efterträdaren kan anses god för pensionsutfästelsen. Något samtycke behövs inte vid ombildning enligt 8 kap. sparbankslagen (1987:619).

Om det i lag eller annan författning har meddelats särskilda bestämmelser om tillvaratagande av en borgenärs rätt vid fusion, gäller dessa i stället för reglerna i första stycket. En innehavare av en pensionsfordran behöver dock inte underrättas eller kallas enligt 23 kap. 19, 22 och 32 §§ samt 24 kap. 21 och 24 §§ aktiebolagslagen (2005:551) eller enligt 12 kap. 10 och 14 §§ lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar, om tillsynsmyndigheten medger det. Detsamma gäller i ärende om vinstutdelning enligt 20 kap. 30 §, minskning av aktiekapitalet enligt 20 kap. 23 § och minskning av reservfonden enligt 20 kap. 35 § 3 aktiebolagslagen.

Har ansvaret för pensionsutfästelse sålunda överflyttats, anses utfästelsen ha samma rättsverkniningar som om arbetstagaren varit anställd hos efterträdaren från dagen för anställningen hos företrädaren. Efter överflyttningen är företrädaren fri från ansvar för utfästelsen. *Lag (2008:2)*

24 § Hör pensionsstiftelse till företrädarens näringsverksamhet, avgör tillsynsmyndigheten med beaktande av stiftelsens ändamålsbestämning, om och på vilka villkor stiftelsen skall överföras till efterträdaren.

Har stiftelse överskott på kapitalet, beslutar tillsynsmyndigheten för vilket ändamål detta får användas.

Om särskilda skäl föreligger, äger tillsynsmyndighet förordna att stiftelsen efter överförandet skall avse endast den som innehåft fordran på pension mot företrädaren.

25 § Upphör arbetsgivare med näringsverksamhet utan att ansvaret för pensionsutfästelse överflyttas på annan, skall han trygga upplupen del av pensionsutfästelsen genom att köpa pensionsförsäkring i den mån den berättigade icke tillgodoses enligt bestämmelsen i 21 § andra stycket. Detta gäller dock ej, om utfästelsen är kreditförsäkrad eller tillsynsmyndigheten medger undantag.

Pensionsförsäkring, som avses i första stycket, skall tecknas vid ett tillfälle eller, om tillsynsmyndigheten medger det, vid flera tillfällen under viss tidrymd, högst tre år.

Om innehavare av pensionsfordran icke själv för talan om fullgörelse enligt första stycket, får sådan talan föras av fackförening eller annan liknande sammanslutning som kan anses företräda den grupp arbetstagaren tillhör.

26 § Har innehavare av pensionsfordran, såsom anställd hos arbetsgivare med del i gemensam pensionsstiftelse, tagit tjänst hos annan arbetsgivare med del i samma stiftelse, och har den senare övertagit ansvaret för pensionsfordringen, äger stiftelsen

efter medgivande av tillsynsmyndigheten minska företrädarens andel i stiftelsen med upplupen del av fordringen och öka efterträdarens andel med motsvarande belopp. Beträffande pensionsutfästelsens rättsverkningar äger bestämmelsen i 23 § motsvarande tillämpning.

Åtgärd enligt första stycket får medges endast om deras intressen ej eftersätts, vilkas pensionsfordringar den gemensamma stiftelsen har till uppgift att trygga.

Personalstiftelse

27 § Med personalstiftelse avses en av arbetsgivare grundad stiftelse med ändamål att främja sådan välfärd åt arbetstagare eller arbetstagares efterlevande som ej avser pension, avlöning eller annan förmån vilken arbetsgivaren är skyldig att utge till enskild arbetstagare.

Arbetsgivaren äger i stiftelseurkunden förordna, att stiftelse skall omfatta endast viss grupp av arbetstagare eller efterlevande.

En personalstiftelse skall ha ett namn. Namnet skall innehålla ordet personalstiftelse. *Lag (1994:1223)*

28 § Personalstiftelse får ej inneha fordran mot arbetsgivaren. Avtal i strid härmed är ogiltigt. I fråga om stiftelses rätt att inneha annan tillgång äger bestämmelserna i 11 § motsvarande tillämpning.

29 § Arbetsgivare äger för varje räkenskapsår ur personalstiftelse gottgöra sig för utgifter som han haft inom ramen för stiftelsens ändamål.

Finns ytterligare medel tillgängliga, förfogar stiftelsen över dessa i den mån stiftelsens styrelse efter samråd med arbetsgivaren prövar medlen icke vara erforderliga för utgivande av gottgörelse under de närmaste tre åren.

Stiftelse äger vägra gottgörelse, om stiftelsen skulle nödgas avstå fast egendom som nyttjas till personalens välfärd. Stiftelsen är icke heller skyldig att för gottgörelse avstå från medel som fordras för underhåll och skötsel av sådan egendom.

30 § Beträffande personalstiftelse äger bestämmelserna i 10 a §, 15 § tredje och fjärde styckena, 16–20 samt 22 och 24 §§ motsvarande tillämpning.

Sedan medel vid stiftelses likvidation avsatts för den skuld stiftelsen själv kan ha ådragit sig, användes återstående medel till att främja välfärd för dem som omfattas av stiftelsens ändamål. *Lag (1994:1223)*

Tillsyn

31 § Tillsynsmyndighet är länsstyrelsen i det län där arbetsgivaren har sitt hemvist.

Styrelsen för en pensions- eller personalstiftelse ska anmäla stiftelsen för tillsyn senast sex månader efter det att styrelsen har tagit emot sitt uppdrag. En pensionsstiftelse som avses i 9 a § första stycket ska dock anmälas för tillsyn genast efter det att uppdraget har tagits emot.

Anmälan enligt andra stycket ska innehålla uppgift om stiftelsens postadress och telefon samt om styrelseledamöternas namn, personnummer, bostadsadress, postadress och telefon. Till anmälan ska fogas en bestyrkt kopia av de handlingar som arbetsgivaren upprättat avseende stiftelsen samt, om möjligt, uppgift om storleken och arten av stiftelsens förmögenhet. När en ändring har inträtt i något förhållande som tidigare har anmälts, ska detta genast anmälas till tillsynsmyndigheten.

När en pensionsstiftelses verksamhet når den omfattning som anges i 9 a § första stycket, ska dess styrelse genast göra en anmälan till tillsynsmyndigheten. Detsamma gäller när en pensionsstiftelse har beslutat att tillämpa de bestämmelser som anges i nämnda stycke.

Finansinspektionen får, om det finns särskilda skäl, efter ansökan från en pensionsstiftelse vars verksamhet inte längre har den omfattning som anges i 9 a § första stycket eller som inte längre vill tillämpa dessa bestämmelser i enlighet med vad som anges i 9 a § andra stycket besluta att stiftelsen inte längre ska tillämpa de regler som anges i det förstnämnda stycket.

Tillsynsmyndigheten ska föra ett register över anmälda stiftelser.

Övriga
rättigheter
& skyldig-
heter

Tillsynsmyndigheten ska underrätta Finansinspektionen om en anmälan enligt andra stycket andra meningen eller fjärde stycket. Finansinspektionen ska underrätta tillsynsmyndigheten om en ansökan enligt femte stycket och om det beslut som inspektionen fattar med anledning av en sådan ansökan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för tillsyn och registrering enligt denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om ingivning av anmälningar i registreringsärenden. *Lag (2008:87)*

32 § Tillsynsmyndigheten skall ingripa, om det kan antas att en pensions- eller personalstiftelse inte förvaltas i enlighet med de för stiftelsen gällande föreskrifterna eller denna lag.

Tillsynsmyndigheten skall ge stiftelserna råd och upplysningar.

Vid tillsynen över pensions- och personalstiftelser tillämpas i övrigt bestämmelserna i 9 kap. 4 och 5 §§, 6 § tredje stycket samt 7 § stiftelselagen (1994:1220).

För tillsynen över förvaltningen av vissa pensionsstiftelser gäller särskilda bestämmelser i 34 och 35 §§. *Lag (2005:1124)*

33 § Tillsynsmyndighetens beslut enligt 22 § får överklagas hos regeringen.

I fråga om överklagande av annat beslut av tillsynsmyndigheten enligt denna lag tillämpas 9 kap. 11 § första–tredje styckena stiftelselagen (1994:1220).

Skatteverkets beslut enligt 11 § tredje stycket får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Lag (2003:680)

34 § Finansinspektionen skall utöva tillsyn över att en pensionsstiftelse som avses i 9 a § första stycket förvaltas i enlighet med bestämmelserna i 10 a § andra–femte styckena, 10 b–10 d §§, 11 § fjärde och femte styckena, 15 a–15 e och 16 a §§ samt i enlighet med föreskrifter som meddelats med stöd av någon av dessa bestämmelser. Inspektionen skall utöva sådan tillsyn också över förvaltningen av en stiftelse som med stöd av 9 a § andra stycket beslutat att tillämpa de bestämmelserna.

Finansinspektionen skall i sin tillsynsverksamhet samarbeta med motsvarande utländska tillsynsmyndigheter i den utsträckning som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen. *Lag (2005:1124)*

35 § Finansinspektionen får meddela de anmärkningar i fråga om en pensionsstiftelses förvaltning som inspektionen anser behövs.

Finansinspektionen skall förelägga pensionsstiftelsen eller styrelsen att vidta rättelse, om inspektionen finner att

1. avvikelser skett från någon av de bestämmelser som anges i 34 § första stycket, eller
2. placeringsriktlinjerna inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av stiftelsens förvaltning.

Om Finansinspektionen bedömer att en stiftelse förvaltar medel som avsatts till stiftelsen för personer som anges i 9 a § första stycket på ett sådant sätt som innebär att dessa personers intressen hotas, får inspektionen besluta om att utse en särskild företrädare att sköta hela eller delar av driften av stiftelsen.

Finansinspektionen får även begränsa pensionsstiftelsens förfoganderätt eller förbjuda stiftelsen att förfoga över sina tillgångar i Sverige, om det bedöms vara nödvändigt för att skydda de personer som anges i tredje stycket. Finansinspektionen får besluta hur pensionsstiftelsen skall förvaltas efter ett sådant beslut.

I fråga om styrelsens skyldighet att lämna upplysningar och hålla tillgång och handlingar tillgängliga för granskning och beträffande tillsynen i övrigt skall bestämmelserna i 19 kap. 3 §, 8 § första meningen, 9 §, 10 § 1, 11 § sjätte stycket, 11 a och 15 §§ samt 21 kap. 2 § fjärde stycket försäkringsrörelselagen (1982:713) samt föreskrifter som meddelats med stöd av någon av dessa bestämmelser tillämpas på motsvarande sätt. *Lag (2005:1124)*

36 § Finansinspektionens beslut enligt 15 c och 15 d §§ får överklagas hos kammarrätten.

Andra beslut som inspektionen meddelar enligt denna lag får överklagas hos länsrätten. Detta gäller dock inte beslut i ärenden som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223). Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av länsrättens avgörande.

Inspektionen får bestämma att ett beslut om föreläggande eller om förvaltning enligt 35 § fjärde stycket skall gälla omedelbart. *Lag (2005:1124)*

Straff

37 § Den som i ett ärende enligt denna lag oriktigt intygar att en elektronisk handling överensstämmer med originalet döms, om åtgärden innebär fara i bevishänseende, till böter eller fängelse i högst sex månader. Om brottet är att anse som grovt, döms till fängelse i högst två år. *Lag (2008:87)*

Propositioner

<i>SFS 1967:531</i> Prop. 1967:83	<i>SFS 1971:641</i> Prop. 1971:30	<i>SFS 1975:1388</i> Prop. 1975:103	<i>SFS 1976:87</i> Prop. 1975/76:79
<i>SFS 1976:584</i> Prop. 1975/76:105	<i>SFS 1982:1085</i> Prop. 1982/83:24	<i>SFS 1986:1297</i> Prop. 1986/87:47	<i>SFS 1987:624</i> Prop. 1986/87:7 Prop. 1986/87:12
<i>SFS 1990:356</i> Prop. 1989/90:74	<i>SFS 1991:374</i> Prop. 1990/91:136	<i>SFS 1992:1062</i> Prop. 1992/93:69	<i>SFS 1994:805</i> Prop. 1993/94:196
<i>SFS 1994:1223</i> Prop. 1993/94:9	<i>SFS 1995:1580</i> Prop. 1995/96:74	<i>SFS 1995:1619</i> Prop. 1995/96:104	<i>SFS 1995:1689</i> Prop. 1995/96:22
<i>SFS 1998:307</i> Prop. 1997/98:98	<i>SFS 1998:766</i> Prop. 1997/98:99	<i>SFS 1999:1085</i> Prop. 1998/99:130	<i>SFS 1999:1239</i> Prop. 1999/2000:2
<i>SFS 2002:126</i> Prop. 2001/02:21	<i>SFS 2003:680</i> Prop. 2002/03:99	<i>SFS 2005:553</i> Prop. 2004/05:85	<i>SFS 2005:1124</i> Prop. 2004/05:165
<i>SFS 2008:2</i> Prop. 2007/08:15	<i>SFS 2008:87</i> Prop. 2007/08:45		

Övriga
rättigheter
& skyldig-
heter

Personuppgiftslag (1998:204)

(senast ändrad genom SFS 2008:187)

Allmänna bestämmelser	351
Syftet med lagen	351
Avvikande bestämmelser i annan författning	351
Definitioner	351
Tillämpningsområde	352
Det territoriella tillämpningsområdet	352
Behandling av personuppgifter som omfattas av lagen	352
Undantag för behandling av personuppgifter i ostrukturerat material	352
Undantag för privat behandling av personuppgifter	352
Förhållandet till tryck- och yttrandefriheten	352
Förhållandet till offentlighetsprincipen	352
Föreskrifter om undantag från vissa bestämmelser	352
Grundläggande krav på behandlingen av personuppgifter	353
När behandling av personuppgifter är tillåten	353
Direkt marknadsföring	354
Samtycke återkallas	354
Förbud mot behandling av känsliga personuppgifter	354
Undantag från förbudet mot behandling av känsliga personuppgifter	354
Samtycke eller offentliggörande	354
Nödvändig behandling	354
Ideella organisationer	354
Hälsa- och sjukvård	355
Forskning och statistik	355
Bemyndigande att föreskriva ytterligare undantag	355
Uppgifter om lagöverträdelse m.m.	355
Behandling av personnummer	355
Information till den registrerade	356
Information skall lämnas självmant	356
Den information som skall lämnas självmant	356
Information skall lämnas efter ansökan	356
Undantag från informationskyldigheten vid sekretess och tystnadsplikt	356
Rättelse	357
Automatiserade beslut	357
Säkerheten vid behandling	357
Personer som behandlar personuppgifter	357
Säkerhetsåtgärder	357
Tillsynsmyndigheten får besluta om säkerhetsåtgärder	357
Överföring av personuppgifter till tredje land	358
Förbud mot överföring av personuppgifter till tredje land	358
Undantag från förbudet mot överföring av personuppgifter till tredje land	358
Anmälan till tillsynsmyndigheten	358
Anmälningsskyldighet	358
Anmälan behöver inte göras om det finns ett personuppgiftsombud	358
Personuppgiftsombudets uppgifter	359
Obligatorisk anmälan av särskilt integritetskänsliga behandlingar	359
Upplysningar till allmänheten om behandlingar som inte anmälts	359
Tillsynsmyndighetens befogenheter	359
Skadestånd	360
Straff	360
Närmare föreskrifter	360
Överklagande	360
Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	361
Propositioner	361

Allmänna bestämmelser

Syftet med lagen

1 § Syftet med denna lag är att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter.

Avvikande bestämmelser i annan författning

2 § Om det i en annan lag eller i en förordning finns bestämmelser som avviker från denna lag, skall de bestämmelserna gälla.

Definitioner

3 § I denna lag används följande beteckningar med nedan angiven betydelse.

<i>Beteckning</i>	<i>Betydelse</i>
Behandling (av personuppgifter)	Varje åtgärd eller serie av åtgärder som vidtas i fråga om personuppgifter, vare sig det sker på automatisk väg eller inte, t.ex. insamling, registrering, organisering, lagring, bearbetning eller ändring, återvinning, inhämtande, användning, utlämnande genom översändande, spridning eller annat tillhandahållande av uppgifter, sammanställning eller samkörning, blockering, utplåning eller förstöring.
Blockering (av personuppgifter)	En åtgärd som vidtas för att personuppgifterna skall vara förknippade med information om att de är spärrade och om anledningen till spärren och för att personuppgifterna inte skall lämnas ut till tredje man annat än med stöd av 2 kap. tryckfrihetsförordningen.
Mottagare	Den till vilken personuppgifter lämnas ut. När personuppgifter lämnas ut för att en myndighet skall kunna utföra sådan tillsyn, kontroll eller revision som den är skyldig att sköta, anses dock inte myndigheten som mottagare.
Personuppgifter	All slags information som direkt eller indirekt kan hänföras till en fysisk person som är i livet.
Personuppgiftsansvarig	Den som ensam eller tillsammans med andra bestämmer ändamålen med och medlen för behandlingen av personuppgifter.
Personuppgiftsbiträde	Den som behandlar personuppgifter för den personuppgiftsansvariges räkning.
Personuppgiftsombud	Den fysiska person som, efter förordnande av den personuppgiftsansvarige, självständigt skall se till att personuppgifter behandlas på ett korrekt och lagligt sätt.
Den registrerade	Den som en personuppgift avser.
Samtycke	Varje slag av frivillig, särskild och otvetydig viljeyttring genom vilken den registrerade, efter att ha fått information, godtar behandling av personuppgifter som rör honom eller henne.
Tillsynsmyndigheten	Den myndighet som regeringen utser för att utöva tillsyn.
Tredje land	En stat som inte ingår i Europeiska unionen eller är ansluten till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.
Tredje man	Någon annan än den registrerade, den personuppgiftsansvarige, personuppgiftsombudet, personuppgiftsbiträdet och sådana personer som under den personuppgiftsansvariges eller personuppgiftsbitrådets direkta ansvar har befogenhet att behandla personuppgifter.

Övriga
rättigheter
& skyldig-
heter

Tillämpningsområde

Det territoriella tillämpningsområdet

4 § Denna lag gäller för sådana personuppgiftsansvariga som är etablerade i Sverige.

Lagen tillämpas också när den personuppgiftsansvarige är etablerad i tredje land men för behandlingen av personuppgifter använder sig av utrustning som finns i Sverige. Vad som nu sagts gäller dock inte om utrustningen bara används för att överföra uppgifter mellan ett tredje land och ett annat sådant land.

I det fall som avses i andra stycket första meningen skall den personuppgiftsansvarige utse en företrädare för sig som är etablerad i Sverige. Vad som anges i denna lag om den personuppgiftsansvarige skall också gälla för företrädaren.

Behandling av personuppgifter som omfattas av lagen

5 § Denna lag gäller för sådan behandling av personuppgifter som helt eller delvis är automatiserad.

Lagen gäller även för annan behandling av personuppgifter, om uppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.

Undantag för behandling av personuppgifter i ostrukturerat material

5 a § Bestämmelserna i 9, 10, 13–19, 21–26, 28, 33, 34 och 42 §§ behöver inte tillämpas på behandling av personuppgifter som inte ingår i eller är avsedda att ingå i en samling av personuppgifter som har strukturerats för att påtagligt underlätta sökning efter eller sammanställning av personuppgifter.

Sådan behandling som avses i första stycket får inte utföras, om den innebär en kränkning av den registrerades personliga integritet. *Lag (2006:398)*

Undantag för privat behandling av personuppgifter

6 § Denna lag gäller inte för sådan behandling av personuppgifter som en fysisk person utför som ett led i en verksamhet av rent privat natur.

Förhållandet till tryck- och yttrandefriheten

7 § Bestämmelserna i denna lag tillämpas inte i den utsträckning det skulle strida mot bestämmelserna om tryck- och yttrandefrihet i tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen.

Bestämmelserna i 5 a, 9–29 och 33–44 §§ samt 45 § första stycket och 47–49 §§ skall inte tillämpas på sådan behandling av personuppgifter som sker uteslutande för journalistiska ändamål eller konstnärligt eller litterärt skapande. *Lag (2006:398)*

Förhållandet till offentlighetsprincipen

8 § Bestämmelserna i denna lag tillämpas inte i den utsträckning det skulle inskränka en myndighets skyldighet enligt 2 kap. tryckfrihetsförordningen att lämna ut personuppgifter.

Bestämmelserna hindrar inte heller att en myndighet arkiverar och bevarar allmänna handlingar eller att arkivmaterial tas om hand av en arkivmyndighet. Bestämmelsen i 9 § fjärde stycket gäller inte för en myndighets användning av personuppgifter i allmänna handlingar.

Föreskrifter om undantag från vissa bestämmelser

8 a § Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från 9, 23–26 och 28 §§ samt 29 § andra stycket och 42 §, om det är nödvändigt med hänsyn till

- a) rikets säkerhet,
- b) försvaret,
- c) allmän säkerhet,

- d) förebyggande, undersökning eller avslöjande av brott eller av överträdelse av etiska regler som gäller för lagreglerade yrken,
- e) åtal för brott,
- f) ett viktigt ekonomiskt eller finansiellt intresse hos Europeiska unionen eller en stat som ingår i unionen,
- g) myndighetsutövning som avser tillsyn, inspektion eller reglering i fråga om sådant som nämns i c–f, eller
- h) skyddet av fri- och rättigheter. *Lag (2006:398)*

Grundläggande krav på behandlingen av personuppgifter

9 § Den personuppgiftsansvarige skall se till att

- a) personuppgifter behandlas bara om det är lagligt,
- b) personuppgifter alltid behandlas på ett korrekt sätt och i enlighet med god sed,
- c) personuppgifter samlas in bara för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål,
- d) personuppgifter inte behandlas för något ändamål som är oförenligt med det för vilket uppgifterna samlades in,
- e) de personuppgifter som behandlas är adekvata och relevanta i förhållande till ändamålen med behandlingen,
- f) inte fler personuppgifter behandlas än som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med behandlingen,
- g) de personuppgifter som behandlas är riktiga och, om det är nödvändigt, aktuella,
- h) alla rimliga åtgärder vidtas för att rätta, blockera eller utplåna sådana personuppgifter som är felaktiga eller ofullständiga med hänsyn till ändamålen med behandlingen, och
- i) personuppgifter inte bevaras under en längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med behandlingen.

I fråga om första stycket d gäller dock att en behandling av personuppgifter för historiska, statistiska eller vetenskapliga ändamål inte skall anses som oförenlig med de ändamål för vilka uppgifterna samlades in.

Personuppgifter får bevaras för historiska, statistiska eller vetenskapliga ändamål under längre tid än som sagts i första stycket i. Personuppgifterna får dock i sådana fall inte bevaras under en längre tid än vad som behövs för dessa ändamål.

Personuppgifter som behandlas för historiska, statistiska eller vetenskapliga ändamål får användas för att vidta åtgärder i fråga om den registrerade bara om den registrerade har lämnat sitt samtycke eller det finns synnerliga skäl med hänsyn till den registrerades vitala intressen.

När behandling av personuppgifter är tillåten

10 § Personuppgifter får behandlas bara om den registrerade har lämnat sitt samtycke till behandlingen eller om behandlingen är nödvändig för att

- a) ett avtal med den registrerade skall kunna fullgöras eller åtgärder som den registrerade begärt skall kunna vidtas innan ett avtal träffas,
- b) den personuppgiftsansvarige skall kunna fullgöra en rättslig skyldighet,
- c) vitala intressen för den registrerade skall kunna skyddas,
- d) en arbetsuppgift av allmänt intresse skall kunna utföras,
- e) den personuppgiftsansvarige eller en tredje man till vilken personuppgifter lämnas ut skall kunna utföra en arbetsuppgift i samband med myndighetsutövning, eller
- f) ett ändamål som rör ett berättigat intresse hos den personuppgiftsansvarige eller hos en sådan tredje man till vilken personuppgifterna lämnas ut skall kunna tillgodoses, om detta intresse väger tyngre än den registrerades intresse av skydd mot kränkning av den personliga integriteten.

Övriga
rättigheter
& skyldig-
heter

Direkt marknadsföring

11 § Personuppgifter får inte behandlas för ändamål som rör direkt marknadsföring, om den registrerade hos den personuppgiftsansvarige skriftligen har anmält att han eller hon motsätter sig sådan behandling.

Samtycke återkallas

12 § I de fall då behandling av personuppgifter bara är tillåten när den registrerade har lämnat sitt samtycke enligt 10, 15 eller 34 § har den registrerade rätt att när som helst återkalla ett lämnat samtycke. Ytterligare personuppgifter om den registrerade får där- efter inte behandlas.

En registrerad har utöver vad som följer av första stycket och 11 § inte rätt att mot- sätta sig sådan behandling av personuppgifter som är tillåten enligt denna lag.

Förbud mot behandling av känsliga personuppgifter

13 § Det är förbjudet att behandla personuppgifter som avslöjar

- a) ras eller etniskt ursprung,
- b) politiska åsikter,
- c) religiös eller filosofisk övertygelse, eller
- d) medlemskap i fackförening.

Det är också förbjudet att behandla sådana personuppgifter som rör hälsa eller sex- ualliv.

Uppgifter av den art som anges i första och andra styckena betecknas i denna lag som *känsliga personuppgifter*.

Undantag från förbudet mot behandling av känsliga personuppgifter

14 § Det är trots förbudet i 13 § tillåtet att behandla känsliga personuppgifter i de fall som anges i 15–19 §§.

I 10 § finns det bestämmelser om i vilka fall behandling av personuppgifter över hu- vud taget är tillåten.

Samtycke eller offentliggörande

15 § Känsliga personuppgifter får behandlas, om den registrerade har lämnat sitt ut- tryckliga samtycke till behandlingen eller på ett tydligt sätt offentliggjort uppgifterna.

Nödvändig behandling

- 16 §** Känsliga personuppgifter får behandlas om behandlingen är nödvändig för att
- a) den personuppgiftsansvarige skall kunna fullgöra sina skyldigheter eller utöva sina rättigheter inom arbetsrätten,
  - b) den registrerades eller någon annans vitala intressen skall kunna skyddas och den registrerade inte kan lämna sitt samtycke, eller
  - c) rättsliga anspråk skall kunna fastställas, göras gällande eller försvaras.

Uppgifter som behandlas med stöd av första stycket a får lämnas ut till tredje man bara om det inom arbetsrätten finns en skyldighet för den personuppgiftsansvarige att göra det eller den registrerade uttryckligen har samtyckt till utlämnandet.

Ideella organisationer

17 § Ideella organisationer med politiskt, filosofiskt, religiöst eller fackligt syfte får inom ramen för sin verksamhet behandla känsliga personuppgifter om organisatio- nens medlemmar och sådana andra personer som på grund av organisationens syfte har regelbunden kontakt med den. Känsliga personuppgifter får dock lämnas ut till tredje man bara om den registrerade uttryckligen har samtyckt till det.

Hälso- och sjukvård

18 § Känsliga personuppgifter får behandlas för hälso- och sjukvårdsändamål, om behandlingen är nödvändig för

- a) förebyggande hälso- och sjukvård,
- b) medicinska diagnoser,
- c) vård eller behandling, eller
- d) administration av hälso- och sjukvård.

Den som är yrkesmässigt verksam inom hälso- och sjukvårdsområdet och har tystnadsplikt får även behandla känsliga personuppgifter som omfattas av tystnadsplikten. Detsamma gäller den som är underkastad en liknande tystnadsplikt och som har fått känsliga personuppgifter från verksamhet inom hälso- och sjukvårdsområdet.

Forskning och statistik

19 § Känsliga personuppgifter får behandlas för forskningsändamål om behandlingen godkänts enligt lagen (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor.

Känsliga personuppgifter får behandlas för statistikändamål, om behandlingen är nödvändig på sätt som sägs i 10 § och om samhällsintresset av det statistikprojekt där behandlingen ingår klart väger över den risk för otillbörligt intrång i enskildas personliga integritet som behandlingen kan innebära.

Har behandlingen godkänts av en forskningsetisk kommitté, skall förutsättningarna enligt andra stycket anses uppfyllda. Med forskningsetisk kommitté avses ett sådant särskilt organ för prövning av forskningsetiska frågor som har företrädare för såväl det allmänna som forskningen och som är knutet till ett universitet eller en högskola eller till någon annan instans som i mera betydande omfattning finansierar forskning.

Personuppgifter får lämnas ut för att användas i sådana projekt som avses i andra stycket, om inte något annat följer av regler om sekretess och tystnadsplikt.

Lag (2003:466)

Övriga
rättigheter
& skyldig-
heter

Bemyndigande att föreskriva ytterligare undantag

20 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om ytterligare undantag från förbudet i 13 §, om det behövs med hänsyn till ett viktigt allmänt intresse. Lag (1998:1436)

Uppgifter om lagöverträdelse m.m.

21 § Det är förbjudet för andra än myndigheter att behandla personuppgifter om lagöverträdelse som innefattar brott, domar i brottmål, straffprocessuella tvångsmedel eller administrativa frihetsberövanden.

Personuppgifter som avses i första stycket får dock behandlas för forskningsändamål av andra än myndigheter, om behandlingen har godkänts enligt lagen (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från förbudet i första stycket.

Regeringen får i enskilda fall besluta om undantag från förbudet i första stycket. Regeringen får överlåta åt tillsynsmyndigheten att fatta sådana beslut. Lag (2008:187)

Behandling av personnummer

22 § Uppgifter om personnummer eller samordningsnummer får utan samtycke behandlas bara när det är klart motiverat med hänsyn till

- a) ändamålet med behandlingen,
- b) vikten av en säker identifiering, eller
- c) något annat beaktansvärt skäl. Lag (1999:1059)

Information till den registrerade*Information skall lämnas självmant*

23 § Om uppgifter om en person samlas in från personen själv, skall den personuppgiftsansvarige i samband därmed självmant lämna den registrerade information om behandlingen av uppgifterna.

24 § Om personuppgifterna har samlats in från någon annan källa än den registrerade, skall den personuppgiftsansvarige självmant lämna den registrerade information om behandlingen av uppgifterna när de registreras. Är uppgifterna avsedda att lämnas ut till tredje man, behöver informationen dock inte ges förrän uppgifterna lämnas ut för första gången.

Information enligt första stycket behöver inte lämnas, om det finns bestämmelser om registrerandet eller utlämnandet av personuppgifterna i en lag eller någon annan författning.

Information behöver inte heller lämnas enligt första stycket, om detta visar sig vara omöjligt eller skulle innebära en oproportionerligt stor arbetsinsats. Om uppgifterna används för att vidta åtgärder som rör den registrerade, skall dock information lämnas senast i samband med att så sker.

Den information som skall lämnas självmant

25 § Information enligt 23 eller 24 § skall omfatta

- a) uppgift om den personuppgiftsansvariges identitet,
- b) uppgift om ändamålen med behandlingen, och
- c) all övrig information som behövs för att den registrerade skall kunna ta till vara sina rättigheter i samband med behandlingen, såsom information om mottagarna av uppgifterna, skyldighet att lämna uppgifter och rätten att ansöka om information och få rättelse.

Information behöver dock inte lämnas om sådant som den registrerade redan känner till.

Information skall lämnas efter ansökan

26 § Den personuppgiftsansvarige är skyldig att till var och en som ansöker om det en gång per kalenderår gratis lämna besked om personuppgifter som rör den sökande behandlas eller ej. Behandlas sådana uppgifter skall skriftlig information lämnas också om

- a) vilka uppgifter om den sökande som behandlas,
- b) varifrån dessa uppgifter har hämtats,
- c) ändamålen med behandlingen, och
- d) till vilka mottagare eller kategorier av mottagare som uppgifterna lämnas ut.

En ansökan enligt första stycket skall göras skriftligen hos den personuppgiftsansvarige och vara undertecknad av den sökande själv. Information enligt första stycket skall lämnas inom en månad från det att ansökan gjordes. Om det finns särskilda skäl för det, får information dock lämnas senast fyra månader efter det att ansökan gjordes.

Information enligt första stycket behöver inte lämnas om personuppgifter i löpande text som inte fått sin slutliga utformning när ansökan gjordes eller som utgör minnesanteckning eller liknande. Vad som nu sagts gäller dock inte om uppgifterna har lämnats ut till tredje man eller om uppgifterna behandlas enbart för historiska, statistiska eller vetenskapliga ändamål eller, när det gäller löpande text som inte fått sin slutliga utformning, om uppgifterna har behandlats under längre tid än ett år.

Undantag från informationsskyldigheten vid sekretess och tystnadsplikt

27 § I den utsträckning det är särskilt föreskrivet i lag eller annan författning eller i beslut som har meddelats med stöd av författning att uppgifter inte får lämnas ut till den registrerade gäller inte bestämmelserna i 23–26 §§. En personuppgiftsansvarig som inte är en myndighet får därvid i motsvarande fall som avses i sekretesslagen (1980:100) vågra att lämna ut uppgifter till den registrerade.

Rättelse

28 § Den personuppgiftsansvarige är skyldig att på begäran av den registrerade snart rätta, blockera eller utplåna sådana personuppgifter som inte har behandlats i enlighet med denna lag eller föreskrifter som har utfärdats med stöd av lagen. Den personuppgiftsansvarige skall också underrätta tredje man till vilken uppgifterna har lämnats ut om åtgärden, om den registrerade begär det eller om mera betydande skada eller olägenhet för den registrerade skulle kunna undvikas genom en underrättelse. Någon sådan underrättelse behöver dock inte lämnas, om detta visar sig vara omöjligt eller skulle innebära en oproportionerligt stor arbetsinsats.

Automatiserade beslut

29 § Om ett beslut som har rättsliga följder för en fysisk person eller annars har märkbara verkningar för den fysiska personen, grundas enbart på automatiserad behandling av sådana personuppgifter som är avsedda att bedöma egenskaper hos personen, skall den som berörs av beslutet ha möjlighet att på begäran få beslutet omprövat av någon person.

Var och en som varit föremål för ett sådant beslut som avses i första stycket har rätt att på ansökan få information från den personuppgiftsansvarige om vad som har styrts den automatiserade behandling som lett fram till beslutet. I fråga om ansökan och lämnandet av information gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i 26 §.

Säkerheten vid behandling

Personer som behandlar personuppgifter

30 § Ett personuppgiftsbiträde och den eller de personer som arbetar under bitrådets eller den personuppgiftsansvariges ledning får behandla personuppgifter bara i enlighet med instruktioner från den personuppgiftsansvarige.

Det skall finnas ett skriftligt avtal om personuppgiftsbitrådets behandling av personuppgifter för den personuppgiftsansvariges räkning. I det avtalet skall det särskilt föreskrivas att personuppgiftsbiträdet får behandla personuppgifterna bara i enlighet med instruktioner från den personuppgiftsansvarige och att personuppgiftsbiträdet är skyldigt att vidta de åtgärder som avses i 31 § första stycket.

Om det i lag eller annan författning finns särskilda bestämmelser om behandlingen av personuppgifter i det allmänna verksamhet i frågor som avses i första stycket, skall dessa gälla i stället för vad som sägs i första stycket.

Säkerhetsåtgärder

31 § Den personuppgiftsansvarige skall vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att skydda de personuppgifter som behandlas. Åtgärderna skall åstadkomma en säkerhetsnivå som är lämplig med beaktande av

- de tekniska möjligheter som finns,
- vad det skulle kosta att genomföra åtgärderna,
- de särskilda risker som finns med behandlingen av personuppgifterna, och
- hur pass känsliga de behandlade personuppgifterna är.

När den personuppgiftsansvarige anlitar ett personuppgiftsbiträde, skall den personuppgiftsansvarige förvissa sig om att personuppgiftsbiträdet kan genomföra de säkerhetsåtgärder som måste vidtas och se till att personuppgiftsbiträdet verkligen vidtar åtgärderna.

Tillsynsmyndigheten får besluta om säkerhetsåtgärder

32 § Tillsynsmyndigheten får i enskilda fall besluta om vilka säkerhetsåtgärder som den personuppgiftsansvarige skall vidta enligt 31 §.

I 45 § finns det bestämmelser om tillsynsmyndighetens möjligheter att förena beslutet med vite.

Övriga
rättigheter
& skyldig-
heter

Överföring av personuppgifter till tredje land

Förbud mot överföring av personuppgifter till tredje land

33 § Det är förbjudet att till tredje land föra över personuppgifter som är under behandling om landet inte har en adekvat nivå för skyddet av personuppgifterna. Förbudet gäller också överföring av personuppgifter för behandling i tredje land.

Frågan om en skydds nivå är adekvat skall bedömas med hänsyn till samtliga omständigheter som har samband med överföringen. Särskild vikt skall läggas vid uppgifternas art, ändamålet med behandlingen, hur länge behandlingen skall pågå, ursprungslandet, det slutliga bestämmelselandet och de regler som finns för behandlingen i det tredje landet. *Lag (1999:1210)*

Undantag från förbudet mot överföring av personuppgifter till tredje land

34 § Det är trots förbudet i 33 § tillåtet att föra över personuppgifter till tredje land, om den registrerade har lämnat sitt samtycke till överföringen eller om överföringen är nödvändig för att

- ett avtal mellan den registrerade och den personuppgiftsansvarige skall kunna fullgöras eller åtgärder som den registrerade begärt skall kunna vidtas innan ett avtal träffas,
- ett sådant avtal mellan den personuppgiftsansvarige och tredje man som är i den registrerades intresse skall kunna ingås eller fullgöras,
- rättsliga anspråk skall kunna fastställas, göras gällande eller försvaras, eller
- vitala intressen för den registrerade skall kunna skyddas.

Det är också tillåtet att föra över personuppgifter för användning enbart i en stat som har anslutit sig till Europarådets konvention om skydd för enskilda vid automatisk data-behandling av personuppgifter.

35 § Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från förbudet i 33 § för överföring av personuppgifter till vissa stater. Regeringen får också meddela föreskrifter om att överföring av personuppgifter till tredje land är tillåten, om överföringen regleras av ett avtal som ger tillräckliga garantier till skydd för de registrerades rättigheter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får vidare meddela föreskrifter om undantag från förbudet i 33 §, om det behövs med hänsyn till ett viktigt allmänt intresse eller om det finns tillräckliga garantier till skydd för de registrerades rättigheter.

Regeringen får under de förutsättningar som nämns i andra stycket i enskilda fall besluta om undantag från förbudet i 33 §. Regeringen får överlåta åt tillsynsmyndigheten att fatta sådana beslut. *Lag (1998:1436)*

Anmälan till tillsynsmyndigheten

Anmälningsskyldighet

36 § Behandling av personuppgifter som är helt eller delvis automatiserad omfattas av anmälningsskyldighet. Den personuppgiftsansvarige skall göra en skriftlig anmälan till tillsynsmyndigheten innan en sådan behandling eller en serie av sådana behandlingar med samma eller liknande ändamål genomförs.

Om den personuppgiftsansvarige utser ett personuppgiftsombud skall detta anmälas till tillsynsmyndigheten. Även ett entledigande av ett personuppgiftsombud skall anmälas till tillsynsmyndigheten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från anmälningsskyldigheten enligt första stycket för sådana typer av behandlingar som sannolikt inte kommer att leda till otillbörligt intrång i den personliga integriteten.

Anmälan behöver inte göras om det finns ett personuppgiftsombud

37 § Om den personuppgiftsansvarige har anmält till tillsynsmyndigheten att ett personuppgiftsombud utsetts och vem det är, behöver anmälan enligt 36 § första stycket inte göras.

Personuppgiftsombudets uppgifter

38 § Personuppgiftsombudet skall ha till uppgift att självständigt se till att den personuppgiftsansvarige behandlar personuppgifter på ett lagligt och korrekt sätt och i enlighet med god sed samt påpeka eventuella brister för honom eller henne.

Har personuppgiftsombudet anledning att misstänka att den personuppgiftsansvarige bryter mot de bestämmelser som gäller för behandlingen av personuppgifter och vidtas inte rättelse så snart det kan ske efter påpekande, skall personuppgiftsombudet anmäla förhållandet till tillsynsmyndigheten.

Personuppgiftsombudet skall även i övrigt samråda med tillsynsmyndigheten vid tveksamhet om hur de bestämmelser som gäller för behandlingen av personuppgifter skall tillämpas.

39 § Personuppgiftsombudet skall föra en förteckning över de behandlingar som den personuppgiftsansvarige genomför och som skulle ha omfattats av anmälningskyldighet om ombudet inte hade funnits. Förteckningen skall omfatta åtminstone de uppgifter som en anmälan enligt 36 § skulle ha innehållit.

40 § Personuppgiftsombudet skall hjälpa registrerade att få rättelse när det finns anledning att misstänka att behandlade personuppgifter är felaktiga eller ofullständiga.

Obligatorisk anmälan av särskilt integritetskänsliga behandlingar

41 § Regeringen får meddela föreskrifter om att sådana behandlingar av personuppgifter som innebär särskilda risker för otillbörligt intrång i den personliga integriteten skall för förhandskontroll anmälas till tillsynsmyndigheten enligt 36 § tre veckor i förväg. Om regeringen har meddelat sådana föreskrifter, gäller inte undantaget från anmälningskyldigheten enligt 37 §. *Lag (1998:1436)*

Upplysningar till allmänheten om behandlingar som inte anmälts

42 § Den personuppgiftsansvarige skall till var och en som begär det skyndsamt och på lämpligt sätt lämna upplysningar om sådana automatiserade eller andra behandlingar av personuppgifter som inte har anmälts till tillsynsmyndigheten. Upplysningarna skall omfatta det som en anmälan enligt 36 § första stycket skulle ha omfattat. Den personuppgiftsansvarige är dock inte skyldig att lämna ut sekretessbelagda uppgifter eller uppgifter om vilka säkerhetsåtgärder som har vidtagits. En personuppgiftsansvarig som inte är myndighet får därvid i motsvarande fall som avses i sekretesslagen (1980:100) vägra att lämna ut uppgifter.

Tillsynsmyndighetens befogenheter

43 § Tillsynsmyndigheten har rätt att för sin tillsyn på begäran få

- a) tillgång till de personuppgifter som behandlas,
- b) upplysningar om och dokumentation av behandlingen av personuppgifter och säkerheten vid denna, och
- c) tillträde till sådana lokaler som har anknytning till behandlingen av personuppgifter.

44 § Om tillsynsmyndigheten inte efter begäran enligt 43 § kan få tillräckligt underlag för att konstatera att behandlingen av personuppgifter är laglig, får myndigheten vid vite förbjuda den personuppgiftsansvarige att behandla personuppgifter på något annat sätt än genom att lagra dem.

45 § Om tillsynsmyndigheten konstaterar att personuppgifter behandlas eller kan komma att behandlas på ett olagligt sätt, skall myndigheten genom påpekanden eller liknande förfaranden försöka åstadkomma rättelse. Går det inte att få rättelse på något annat sätt eller är saken brådskande, får myndigheten vid vite förbjuda den personuppgiftsansvarige att fortsätta att behandla personuppgifterna på något annat sätt än genom att lagra dem.

Om den personuppgiftsansvarige inte frivilligt följer ett beslut om säkerhetsåtgärder enligt 32 § som vunnit laga kraft, får tillsynsmyndigheten föreskriva vite.

46 § Innan tillsynsmyndigheten beslutar om vite enligt 44 eller 45 §, skall den personuppgiftsansvarige ha fått tillfälle att yttra sig. Om saken är brådskande, får myndigheten dock i avvaktan på yttrandet meddela ett tillfälligt beslut om vite. Det tillfälliga beslutet skall omprövas, när yttrandetiden har gått ut.

Ett vitesföreläggande skall delges den personuppgiftsansvarige. Delgivning enligt 12 § delgivningslagen (1970:428) får användas bara om det finns skäl att anta att den personuppgiftsansvarige har avvikit eller på annat sätt håller sig undan.

47 § Tillsynsmyndigheten får hos länsrätten i det län där myndigheten är belägen ansöka om att sådana personuppgifter som har behandlats på ett olagligt sätt skall utplånas.

Beslut om utplånande får inte meddelas om det är oskäligt.

Skadestånd

48 § Den personuppgiftsansvarige skall ersätta den registrerade för skada och kränkning av den personliga integriteten som en behandling av personuppgifter i strid med denna lag har orsakat.

Ersättningsskyldigheten kan i den utsträckning det är skäligt jämkas, om den personuppgiftsansvarige visar att felet inte berodde på honom eller henne.

Straff

49 § Till böter eller fängelse i högst sex månader eller, om brottet är grovt, till fängelse i högst två år döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

- a) lämnar osann uppgift i sådan information till registrerade som föreskrivs i denna lag, i anmälan till tillsynsmyndigheten enligt 36 § eller till tillsynsmyndigheten när myndigheten begär information enligt 43 §,
- b) behandlar personuppgifter i strid med 13–21 §§,
- c) för över personuppgifter till tredje land i strid med 33–35 §§,
- d) låter bli att göra anmälan enligt 36 § första stycket eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av 41 §,
- e) behandlar sådana personuppgifter som avses i 13 och 21 §§ i strid med 5 a § andra stycket, eller
- f) i strid med 5 a § andra stycket för över personuppgifter till tredje land som inte har en sådan adekvat nivå för skyddet av personuppgifterna som avses i 33 §.

I ringa fall döms inte till ansvar.

Den som överträtt ett vitesföreläggande enligt 44 § eller 45 § första stycket döms inte till ansvar för en gärning som omfattas av vitesförelägandet. *Lag (2006:398)*

Närmare föreskrifter

50 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om

- a) i vilka fall behandling av personuppgifter är tillåten,
- b) vilka krav som ställs på den personuppgiftsansvarige vid behandling av personuppgifter,
- c) i vilka fall användning av personnummer är tillåten,
- d) vad en anmälan eller ansökan till en personuppgiftsansvarig skall innehålla,
- e) vilken information som skall lämnas till registrerade och hur informationen skall lämnas, och
- f) anmälan till tillsynsmyndigheten och förfarandet när anmälda uppgifter har ändrats. *Lag (1998:1436)*

Överklagande

51 § Tillsynsmyndighetens beslut enligt denna lag om annat än föreskrifter får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Tillsynsmyndigheten får bestämma att dess beslut skall gälla även om det överklagas. *Lag (2006:398)*

52 § En myndighets beslut om information enligt 26 §, om rättelse och underrättelse till tredje man enligt 28 §, om information enligt 29 § andra stycket och om upplysningar enligt 42 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Första stycket gäller inte för beslut av riksdagen, regeringen eller riksdagens ombudsmän. *Lag (2006:398)*

53 § Andra beslut enligt denna lag än sådana som avses i 47, 51 och 52 §§ får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. *Lag (2006:398)*

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1998:204

1. Denna lag träder i kraft den 24 oktober 1998, då datalagen (1973:289) skall upphöra att gälla. Den äldre lagen gäller dock fortfarande i fråga om överklagande av beslut som har meddelats före den 24 oktober 1998.
2. I fråga om behandling av personuppgifter som påbörjats före ikraftträdandet eller behandling som utförs för ett visst bestämt ändamål om behandling för ändamålet påbörjats före ikraftträdandet skall till och med den 30 september 2001 den äldre lagen tillämpas i stället för den nya. Detta gäller även bestämmelserna i den äldre lagen om överklagande.
3. Bestämmelserna i 9, 10, 13 och 21 §§ i den nya lagen skall inte börja tillämpas förrän den 1 oktober 2007 i fråga om sådan manuell behandling av personuppgifter som påbörjats före ikraftträdandet eller manuell behandling som utförs för ett visst bestämt ändamål om manuell behandling för ändamålet påbörjats före ikraftträdandet.
4. I fråga om personuppgifter som vid ikraftträdandet lagras för historisk forskning skall bestämmelserna i 9, 10, 13 och 21 §§ i den nya lagen börja tillämpas först när uppgifterna behandlas på något annat sätt. Innan dess skall motsvarande bestämmelser i den äldre lagen tillämpas. De angivna bestämmelserna i den nya lagen skall dock inte till följd av vad som nu sagts börja tillämpas tidigare än vad som följer av 2 eller 3.
5. Anmälan enligt 36 § i den nya lagen får göras innan den nya lagen har trätt i kraft för den aktuella behandlingen.
6. Ett samtycke som har lämnats innan den nya lagen har trätt i kraft för den aktuella behandlingen skall gälla även efter ikraftträdandet om samtycket uppfyller kraven i den nya lagen.
7. Har en begäran om registerutdrag enligt 10 § i den äldre lagen kommit in innan den nya lagen trätt i kraft för den aktuella behandlingen men har utdraget inte expedierats före ikraftträdandet skall framställningen anses som en ansökan enligt 26 § i den nya lagen.
8. Den nya lagens bestämmelser om skadestånd skall bara tillämpas om den omständighet som yrkandet hänförs sig till har inträffat efter det att den nya lagen har trätt i kraft för den aktuella behandlingen. I annat fall tillämpas de äldre bestämmelserna.

2008:187

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2008.

Propositioner

<i>SFS 1998:204</i>	<i>SFS 1998:1436</i>	<i>SFS 1999:1059</i>	<i>SFS 1999:1210</i>
Prop. 1997/98:44	Prop. 1997/98:44	Prop. 1999/2000:6	Prop. 1999/2000:11
<i>SFS 2003:466</i>	<i>SFS 2006:398</i>	<i>SFS 2008:187</i>	
Prop. 2002/03:50	Prop. 2005/06:173	Prop. 2007/08:44	

Övriga
rättigheter
& skyldig-
heter

Personuppgiftsförordning (1998:1191)

(senast ändrad genom SFS 2008:750)

Inledande bestämmelse	362
Tillsynsmyndighet	362
Anmälan till Datainspektionen	362
Undantag från förbudet mot behandling av känsliga personuppgifter ..	363
Behandling av uppgifter om lagöverträdelser m.m.	363
Förhandskontroll	363
Överföring av personuppgifter till tredjeland	363
Branschöverenskommelser	364
Bemyndiganden	364
Bistånd till personer som är registrerade utomlands	364
Bilaga 1	365
Bilaga 2	366
Bilaga 3	366

Inledande bestämmelse

1 § I denna förordning ges kompletterande föreskrifter beträffande sådan behandling av personuppgifter som omfattas av personuppgiftslagen (1998:204).

Tillsynsmyndighet

2 § Datainspektionen är tillsynsmyndighet enligt personuppgiftslagen (1998:204).

Anmälan till Datainspektionen

3 § Anmälningsskyldigheten enligt 36 § första stycket personuppgiftslagen (1998:204) gäller inte för behandling av personuppgifter

1. som utförs till följd av en myndighets skyldighet enligt 2 kap. tryckfrihetsförordningen att lämna ut allmän handling,
2. som till följd av bestämmelserna i arkivlagen (1990:782) eller arkivförordningen (1991:446) utförs av en arkivmyndighet,
3. som regleras genom särskilda föreskrifter i lag eller förordning i andra fall än som nämns i 1 och 2.

4 § Anmälningsskyldigheten enligt 36 § första stycket personuppgiftslagen (1998:204) gäller inte för behandling av personuppgifter i löpande text eller sådant ostrukturerat material som avses i 5 a § personuppgiftslagen. *Förordning (2006:1221)*

5 § Anmälningsskyldigheten enligt 36 § första stycket personuppgiftslagen (1998:204) gäller inte för behandling av känsliga personuppgifter som utförs med stöd av 17 § personuppgiftslagen. Anmälningsskyldigheten gäller inte heller för en sådan organisations motsvarande behandling av andra slag av personuppgifter än känsliga personuppgifter.

6 § Datainspektionen får meddela föreskrifter om undantag från anmälningsskyldigheten enligt 36 § första stycket personuppgiftslagen (1998:204) för sådana typer av behandlingar som sannolikt inte kommer att leda till otillbörligt intrång i den personliga integriteten.

7 § Datainspektionen skall med automatiserad behandling föra ett register över de behandlingar av personuppgifter som anmälts till inspektionen enligt 36 § första stycket personuppgiftslagen (1998:204).

Undantag från förbudet mot behandling av känsliga personuppgifter

8 § Utöver vad som följer av 5 a och 15–19 §§ personuppgiftslagen (1998:204) får känsliga personuppgifter behandlas av en myndighet i löpande text om uppgifterna har lämnats i ett ärende eller är nödvändiga för handläggningen av det.

Förordning (2006:1221)

Behandling av uppgifter om lagöverträdelse m.m.

9 § Datainspektionen får meddela föreskrifter om undantag från förbudet i 21 § personuppgiftslagen (1998:204) för andra än myndigheter att behandla personuppgifter om lagöverträdelse som innefattar brott, domar i brottmål, straffprocessuella tvångsmedel eller administrativa frihetsberövanden. Datainspektionen får också i enskilda fall besluta om undantag från förbudet. *Förordning (2001:582)*

Förhandskontroll

10 § Automatiserade behandlingar av personuppgifter om genetiska anlag som framkommit efter genetisk undersökning skall, oavsett om de omfattas av anmälningsskyldighet enligt 36 § personuppgiftslagen (1998:204) eller inte, anmälas för förhandskontroll till Datainspektionen senast tre veckor i förväg. Detta gäller dock inte sådan behandling av personuppgifter som regleras genom särskilda föreskrifter i lag eller förordning. *Förordning (2006:1221)*

11 § Datainspektionen skall i fråga om sådan behandling som anmäls enligt 10 § denna förordning eller enligt särskilda föreskrifter om förhandskontroll i någon annan författning särskilt fatta beslut, om det skall vidtas åtgärder med anledning av anmälan eller inte. *Förordning (2001:751)*

Överföring av personuppgifter till tredjeland

12 § En kommun eller ett landsting får till tredjeland föra över personuppgifter som ingår i

1. ett diarium och som anges i 15 kap. 2 § sekretesslagen (1980:100),
2. en kallelse till ett sammanträde med fullmäktige eller en nämnd,
3. en kungörelse om sammanträde med fullmäktige, eller
4. ett justerat protokoll som har förts vid ett sammanträde med fullmäktige eller en nämnd.

Personuppgifter som direkt pekar ut den registrerade får inte föras över. Detta förbud gäller dock inte personuppgifter som rör en förtroendevald, när det gäller hans eller hennes uppdrag. Förbudet gäller inte heller om

1. övriga personuppgifter som rör den registrerade inte är sådana som avses i 13 eller 21 § personuppgiftslagen (1998:204), och
2. det saknas skäl att anta att det finns risk för att den registrerades personliga integritet kränks genom överföringen.

Personnummer eller samordningsnummer får aldrig föras över.

Bestämmelserna i första–tredje styckena gäller även ett kommunalförbund. Med fullmäktige avses i ett sådant fall i stället förbundsfullmäktige eller förbundsdirektionen och med en nämnd avses ett sådant organ som anges i 3 kap. 25 § andra stycket kommunallagen (1991:900). *Förordning (2006:1221)*

13 § Personuppgifter får föras över till tredjeland

1. om och i den utsträckning Europeiska gemenskapernas kommission har konstaterat att landet har en adekvat nivå för skyddet av personuppgifter i enlighet med artikel 25.6 i Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter, eller

Övriga
rättigheter
& skyldig-
heter

2. om personuppgifterna förs över med tillämpning av ett avtal som innehåller sådana standardavtalsklausuler som kommissionen enligt artikel 26.4 i direktivet har beslutat erbjuda tillräckliga garantier för att privatliv och enskilda personers grundläggande fri- och rättigheter skyddas samt för utövningen av motsvarande rättigheter.

Beslut av kommissionen som avses i första stycket 1 anges i bilaga 1 till denna förordning. Av bilagan framgår att vissa av besluten enbart gäller överföringar till sådana mottagare som är specificerade i besluten.

Beslut av kommissionen som avses i första stycket 2 anges i bilaga 2 till denna förordning. *Förordning (2006:1221)*

13 a § En transportör, som luftvägen transporterar passagerare till eller från ett tredjeland, får till det landet föra över personuppgifter som finns i transportörens passagerarförteckning (Passenger Name Record), om det sker enligt villkor som framgår av en överenskommelse mellan tredjelandet och Europeiska unionen avseende behandling och överföring av uppgifter rörande flygpassagerare.

Överenskommelser som avses i första stycket anges i bilaga 3 till denna förordning. *Förordning (2006:1221)*

14 § Datainspektionen får meddela föreskrifter om undantag från förbudet i 33 § personuppgiftslagen (1998:204) att till tredjeland föra över personuppgifter som är under behandling och att föra över personuppgifter för behandling i tredjeland om det finns tillräckliga garantier till skydd för de registrerades rättigheter. Datainspektionen får också under samma förutsättning i enskilda fall besluta om undantag från förbudet.

Förordning (2006:1221)

Branschöverenskommelser

15 § Datainspektionen skall på begäran av en organisation som företräder en väsentlig del av de personuppgiftsansvariga inom en viss bransch eller inom ett visst område avge yttrande över förslag till överenskommelser vad avser behandling av personuppgifter inom branschen eller området (branschöverenskommelse).

Ett yttrande enligt första stycket skall avse branschöverenskommelsens förenlighet med personuppgiftslagen (1998:204) och andra författningar som reglerar den behandling av personuppgifter det är fråga om.

Inspektionen skall innan den avger yttrande om det är lämpligt se till att organisationer som företräder de registrerade har fått tillfälle att yttra sig över förslagen till branschöverenskommelser. *Förordning (2001:582)*

Bemyndiganden

16 § Datainspektionen får meddela närmare föreskrifter om

1. i vilka fall behandling av personuppgifter är tillåten,
2. vilka krav som ställs på den personuppgiftsansvarige,
3. i vilka fall användning av personnummer är tillåten,
4. vad en anmälan eller ansökan till en personuppgiftsansvarig skall innehålla,
5. vilken information som skall lämnas till registrerade och hur informationen skall lämnas,
6. anmälan till inspektionen och förfarandet när anmälda uppgifter har ändrats.

Förordning (2001:582)

Bistånd till personer som är registrerade utomlands

17 § Den som är bosatt i Sverige och som är eller kan antas vara registrerad i ett register som omfattas av Europarådets konvention om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter i ett land, som är anslutet till konventionen, får till Datainspektionen ge in en sådan framställning om bistånd som avses i artikel 14, punkt 2, i konventionen. Datainspektionen förmedlar framställningen till det andra landet.

Framställningen skall innehålla uppgifter om

1. namn, adress och andra uppgifter som behövs för att identifiera den person som gör framställningen,
2. det register som framställningen avser eller den som är ansvarig för registret,
3. ändamålet med framställningen. *Förordning (2001:582)*

Bilaga 1

Europeiska gemenskapernas kommission har meddelat följande beslut enligt artikel 25.6 i Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG. Av beslut 3 och 6 framgår att dessa beslut bara gäller överföringar till vissa i besluten specificerade mottagare i respektive land.

Tredjeland

Beslut

Argentina

1. Kommissionens beslut 2003/490/EG av den 30 juni 2003 i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG om adekvat skydd för personuppgifter i Argentina.

Bailiwick of Guernsey,
dvs. öarna Guernsey, Alderney,
Sark, Herm, Jethou, Brecqhou
och Lihou

2. Kommissionens beslut 2003/821/EG av den 21 november 2003 om skyddsnivån för personuppgifter på Guernsey.

Förenta staterna

3. Kommissionens beslut 2000/520/EG av den 26 juli 2000 enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG om huruvida ett adekvat skydd säkerställs genom de principer om integritetsskydd (Safe Harbor Privacy Principles) i kombination med frågor och svar som Förenta staternas handelsministerium utfärdat.

Isle of Man

4. Kommissionens beslut 2004/411/EG av den 28 april 2004 om skyddsnivån för personuppgifter på Isle of Man.

Jersey

5. Kommissionens beslut 2008/393/EG av den 8 maj 2008 enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG om adekvat skydd för personuppgifter på Jersey.

Kanada

6. Kommissionens beslut 2002/2/EG av den 20 december 2001 i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG om adekvat skydd för personuppgifter genom den kanadensiska lagen om elektroniska handlingar och skydd för personuppgifter (Personal Information Protection and Electronic Documents Act).

Schweiz

7. Kommissionens beslut 2000/518/EG av den 26 juli 2000 enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG om adekvat skydd av personuppgifter i Schweiz.

Förordning (2008:663)

Övriga
rättigheter
& skyldig-
heter

Bilaga 2

Europeiska gemenskapernas kommission har meddelat följande beslut enligt artikel 26.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG.

1. Kommissionens beslut av den 15 juni 2001 om standardavtalsklausuler för överföring av personuppgifter till tredjeland enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG och kommissionens beslut av den 27 december 2004 om ändring av nämnda beslut.
2. Kommissionens beslut av den 27 december 2001 om standardavtalsklausuler för överföring av personuppgifter till registerförare etablerade i tredjeland i enlighet med direktiv 95/46/EG. *Förordning (2006:1221)*

Bilaga 3

Mellan Europeiska unionen och tredjeland gäller följande internationella överenskommelser om överföring av uppgifter i lufttrafikföretags passagerarförteckningar (Passenger Name Record).

*Tredjeland**Överenskommelse*

Amerikas förenta stater

1. Avtal den 26 juli 2007 mellan Europeiska unionen och Amerikas förenta stater om lufttrafikföretags behandling av passageraruppgifter (PNR) och överföring av dessa till Förenta staternas Department of Homeland Security.

Australien

2. Avtal den 30 juni 2008 mellan Europeiska unionen och Australien om lufttrafikföretags behandling av passageraruppgifter (PNR) från Europeiska unionen och överföring av dessa till Australiens tullmyndighet.

Förordning (2008:750)

DATAINSPEKTIONENS FÖRESKRIFTER – DIFS 1998:2

Skyldigheten att anmäla behandlingar av personuppgifter till Datainspektionen

(senast ändrad genom DIFS 2001:1)

Obligatorisk anmälan av särskilt integritetskänsliga behandlingar

1 § I 10 § personuppgiftsförordningen (1998:1191) anges sådana särskilt integritetskänsliga behandlingar av personuppgifter som enligt 41 § personuppgiftslagen (1998:204) alltid skall anmälas till Datainspektionen för förhandskontroll.

Föreskrifter om anmälan för förhandskontroll finns även i 2 § polisdataförordningen (1999:81), 2 § förordningen (1999:105) om behandling av personuppgifter vid skattemyndigheters medverkan i brottsutredningar och i 2 § förordningen (2001:88) om behandling av personuppgifter i Tullverkets brottsbekämpande verksamhet. *DIFS (2001:1)*

Anmälan av andra behandlingar

Anmälningsskyldighet

2 § För personuppgiftsansvariga, som inte har utsett och anmält ett personuppgiftsombud, finns skyldighet enligt 36 § första stycket personuppgiftslagen (1998:204) att anmäla behandling av personuppgifter som är helt eller delvis automatiserad till Datainspektionen.

Undantag från anmälningsskyldigheten

3 § Vissa bestämmelser om undantag från anmälningsskyldigheten enligt 36 § första stycket personuppgiftslagen (1998:204) finns i 3–5 §§ personuppgiftsförordningen (1998:1191). Enligt 6 § personuppgiftsförordningen får Datainspektionen meddela ytterligare undantag från denna anmälningsskyldighet. Sådana undantag finns i 4 och 5 §§.

4 § Anmälningsskyldigheten enligt 36 § första stycket personuppgiftslagen (1998:204) gäller inte för behandling av personuppgifter som sker efter samtycke från den registrerade.

5 § Anmälningsskyldigheten enligt 36 § första stycket personuppgiftslagen (1998:204) gäller inte för behandling av följande personuppgifter om den personuppgiftsansvarige själv för en förteckning över behandlingarna med de uppgifter som annars skulle ha anmälts

- a) personuppgifter som avser registrerade som har sådan anknytning till den personuppgiftsansvarige som följer av medlemskap, anställning, kundförhållande eller något därmed jämförligt förhållande, såvida behandlingen inte omfattar sådana känsliga uppgifter som avses i 13 § personuppgiftslagen,
- b) personuppgifter hos arbetsgivare om arbetstagares sjukdom som avser tid för sjukfrånvaro, om uppgifterna används för löneadministrativa ändamål eller för att avgöra om arbetsgivaren är skyldig att påbörja en rehabiliteringsutredning,
- c) personuppgifter hos arbetsgivare som avslöjar arbetstagares medlemskap i fackförening, om uppgifterna används för att arbetsgivaren skall kunna fullgöra sina skyldigheter eller utöva sina rättigheter inom arbetsrätten eller för att rättsliga anspråk skall kunna fastställas, göras gällande eller försvaras,
- d) personuppgifter som har samlats in från den registrerade om behandlingen är nödvändig för att uppfylla bestämmelser i lag eller förordning,
- e) personuppgifter som får behandlas på hälso- och sjukvårdsområdet enligt 18 § personuppgiftslagen,
- f) personuppgifter i advokatverksamhet som har betydelse för att utföra uppdrag i verksamheten och för kontroll av att jävssituation inte föreligger, och
- g) personuppgifter som behandlas i överensstämmelse med en branschöverenskommelse som har bedömts av Datainspektionen enligt 15 § personuppgiftsförordningen (1998:1191). *DIFS (2001:1)*

Övriga
rättigheter
& skyldig-
heter

Innehållet i anmälan

Anmälan enligt 36 § första stycket personuppgiftslagen

6 § En anmälan om behandling av personuppgifter enligt 36 § första stycket personuppgiftslagen (1998:204) skall vara skriftlig och undertecknad av den personuppgiftsansvarige eller av en behörig företrädare för denne.

Anmälan skall innehålla

- a) den personuppgiftsansvariges namn, adress, telefonnummer och organisationsnummer,
- b) ändamålet eller ändamålen med behandlingen,
- c) en beskrivning av den eller de kategorier av registrerade som berörs av behandlingen,
- d) en beskrivning av de uppgifter eller kategorier av uppgifter som skall behandlas om de registrerade,
- e) uppgift om mottagarna eller de kategorier av mottagare till vilka uppgifterna kan komma att lämnas ut,
- f) upplysning om överföringar av uppgifter till tredje land,
- g) en allmän beskrivning av de åtgärder som har vidtagits för att trygga säkerheten i behandlingen.

Vid ändring av något eller några av ovanstående förhållanden skall ändringen anmälas på motsvarande sätt.

Anmälan för förhandskontroll av särskilt integritetskänsliga behandlingar

7 § En anmälan för förhandskontroll hos Datainspektionen skall vara skriftlig och undertecknad av den personuppgiftsansvarige eller av en behörig företrädare för denne. Anmälan skall innehålla de uppgifter som anges i 6 § och uppgift om de omständigheter som gör att förhandskontroll hos Datainspektionen måste ske. I anmälan skall även anges planerad starttidpunkt för behandlingen och en kontaktperson som kan lämna upplysningar.

En anmälan för förhandskontroll enligt 10 § personuppgiftsförordningen (1998:1191) skall därutöver innehålla

- a) uppgift om huruvida behandlingen har prövats av forskningsetisk kommitté och i förekommande fall en kopia av kommitténs beslut,
- b) upplysning om eventuellt samtycke från registrerade, och
- c) beskrivning av den information som skall lämnas till de registrerade.

Vid ändring av något eller några av ovanstående förhållanden skall ändringen anmälas på motsvarande sätt. *DIFS (2001:1)*

Anmälan om personuppgiftsombud

8 § En anmälan enligt 36 § andra stycket personuppgiftslagen (1998:204) om att ett personuppgiftsombud har utsetts eller entledigats skall innehålla uppgift om vem som är personuppgiftsansvarig och vem som är personuppgiftsombud. Anmälan skall vara skriftlig och undertecknad av den personuppgiftsansvarige eller av en behörig företrädare för denne. *DIFS (2001:1)*

Blankett

9 § En anmälan enligt 6–8 §§ kan göras på särskilda blanketter som tillhandahålls av Datainspektionen.

Lag (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg

(senast ändrad genom SFS 2008:53)

1 § Den som erbjuds en anställning inom förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg som anordnas av det allmänna eller inom förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialsolan eller sameskolan skall till den som erbjuder anställningen lämna ett utdrag ur det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister. Utdraget skall vara högst ett år gammalt. Regeringen meddelar föreskrifter om innehållet i sådant utdrag.

Den som inte har lämnat registerutdrag enligt första stycket får inte anställas.

Första och andra styckena gäller även anställningar vid en riksinternatskola med en kommun som huvudman som enligt 10 kap. skollagen (1985:1100) anordnar utbildning som motsvarar grundskolan.

2 § Den som erbjuds en anställning av en enskild fysisk eller juridisk person, som bedriver sådan verksamhet som avses i 2 a kap. 13 §, 2 b kap. 6 § samt 9 kap. 2 och 5 §§ skollagen (1985:1100) eller som har ingått ett avtal om sådan verksamhet som avses i 2 a kap. 5 § andra stycket och 2 b kap. 2 § tredje stycket samma lag, skall lämna ett sådant registerutdrag som avses i 1 § första stycket denna lag till den som erbjudit anställningen.

Den som inte har lämnat registerutdrag enligt första stycket får inte anställas.

Första och andra styckena gäller även anställningar hos den som efter regeringens medgivande enligt lagen (1993:802) om entreprenadförhållanden inom skolan får bedriva undervisning för skolpliktiga barn samt anställningar inom verksamhet som bedrivs av en enskild huvudman för en riksinternatskola som enligt 10 kap. skollagen anordnar utbildning som motsvarar grundskolan.

Övriga
rättigheter
& skyldig-
heter

2 a § Ett sådant registerutdrag som avses i 1 § första stycket ska lämnas även av den som

1. erbjuds eller tilldelas arbete inom sådan verksamhet som avses i 1 eller 2 § under omständigheter liknande dem som förekommer i ett anställningsförhållande inom verksamheten, om det sker genom uppdrag, anställning hos någon som ingått avtal med den som bedriver verksamheten eller anställning inom annan kommunal verksamhet,
2. under utbildning till en lärarexamen enligt högskolelagen (1992:1434) eller yrkesutbildning inom kommunal vuxenutbildning tilldelas plats för verksamhetsförlagd del av utbildningen inom sådan verksamhet som avses i 1 eller 2 §, eller
3. genom deltagande i ett arbetsmarknadspolitiskt program tilldelas plats för arbetspraktik eller annan programinsats inom sådan verksamhet som avses i 1 eller 2 §.

Registerutdraget ska lämnas till den inom verksamheten som beslutar om att anlita eller ta emot någon på ett sådant sätt som avses i första stycket. Den som inte har lämnat ett sådant registerutdrag får inte anlitas eller tas emot i verksamheten på ett sådant sätt. *Lag (2008:53)*

3 § Trots bestämmelserna i 1–2 a §§ får den som inom ett år erbjuds en förnyad anställning hos samma arbetsgivare eller en förnyad möjlighet att på ett sådant sätt som avses i 2 a § delta i verksamheten anställas, anlitas eller tas emot utan att han eller hon lämnat ett registerutdrag enligt 1 § första stycket. *Lag (2008:53)*

4 § På begäran av den som lämnat ett registerutdrag skall det återlämnas i original.

5 § Bestämmelser om tillsyn och återkallande av tillstånd eller godkännande finns i skollagen (1985:1100).

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

2008:53

1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2008.
2. De nya bestämmelserna ska tillämpas på
  - a) den som efter ikraftträdandet anställs hos någon som genom avtal med den som bedriver verksamhet som avses i 1 och 2 §§ utför eller kommer att utföra uppdrag i sådan verksamhet,
  - b) den som efter ikraftträdandet anställs hos en kommun inom en nämndförvaltning som utför eller kommer att utföra uppdrag i sådan verksamhet som avses i 1 §,
  - c) en enskild person som efter ikraftträdandet ingår avtal om utförande av uppdrag i sådan verksamhet som avses i 1 och 2 §§,
  - d) den som efter ikraftträdandet antas till högskoleutbildning eller kommunal vuxenutbildning där en del av utbildningen är förlagd till verksamhet som avses i 1 och 2 §§, och
  - e) den som efter ikraftträdandet anvisas deltagande i ett arbetsmarknadspolitiskt program som innebär arbete i sådan verksamhet som avses i 1 eller 2 §.

Propositioner

SFS 2000:873

SFS 2008:53

Prop. 1999/2000:123

Prop. 2007/08:28

Lag (2007:171) om registerkontroll av personal vid sådana hem för vård eller boende som tar emot barn

1 § Hem för vård eller boende enligt 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) som tar emot barn får inte anställa någon om inte kontroll gjorts av register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister och lagen (1998:621) om misstankeregister avseende honom eller henne. Detsamma skall gälla den som, utan att det innebär anställning, erbjuds uppdrag, praktiktjänstgöring eller liknande vid ett sådant hem under omständigheter liknande dem som förekommer vid en anställning inom verksamheten.

Den som erbjuds en anställning, uppdrag, praktiktjänstgöring eller liknande vid ett sådant hem för vård eller boende som sägs i första stycket, skall till den som erbjuder anställningen lämna utdrag ur belastningsregistret och misstankeregistret.

Skyldigheten att lämna utdrag ur register gäller dock inte om den som erbjuder anställningen, uppdraget, praktiktjänstgöringen eller liknande själv inhämtar utdraget.

Utdraget skall vara högst sex månader gammalt. I lagen om belastningsregister och lagen om misstankeregister finns bestämmelser om att regeringen får meddela föreskrifter om innehållet i sådana utdrag.

2 § Trots bestämmelsen i 1 § får den som inom sex månader erbjuds en förnyad anställning hos samma arbetsgivare eller en förnyad möjlighet att på annat sätt delta i verksamheten anställas, anlitas eller erbjudas arbete, uppdrag, praktiktjänstgöring eller liknande utan att en registerkontroll enligt 1 § första stycket utförs. I sådana fall behöver den enskilde inte heller lämna registerutdrag enligt 1 § andra stycket.

3 § På begäran av den som lämnat ett registerutdrag skall det återlämnas i original. Utdrag eller kopia därav skall dock avseende den som erhåller anställning, uppdrag, praktiktjänstgöring eller liknande bevaras under minst två år från det anställningen, uppdraget, praktiktjänstgöringen eller liknande påbörjades.

4 § I 13 kap. 7 § socialtjänstlagen (2001:453) finns bestämmelser om förbud att driva hem för vård eller boende på grund av underlåtenhet att göra registerkontroll enligt 1 §.

Propositioner

SFS 2007:171

Prop. 2006/07:37

Övriga
rättigheter
& skyldig-
heter

UTDRAG

Lag (1998:150) om allmän kameraövervakning

Anmälan (12 §)

12 § En övervakningskamera får efter anmälan enligt 17 § sättas upp för allmän kameraövervakning i en butikslokal, om

1. övervakningen har till enda syfte att förebygga eller avslöja brott,
2. övervakningskameran är fast monterad och försedd med fast optik, och
3. den som avser att bedriva övervakningen har träffat en skriftlig överenskommelse om övervakningen med skyddsombud, skyddskommitté eller en organisation som företräder de anställda på arbetsplatsen.

Med butikslokal avses en lokal, där konsumenter kan köpa varor eller tjänster eller hyra varor, dock inte restauranger och andra näringsställen. Vad som sägs om butikslokal gäller även i fråga om sådan bankverksamhet genom ombud eller postverksamhet som bedrivs i en butikslokal.

Endast bilder av kassaområdet och av in- och utgångar får behandlas eller bevaras utan tillstånd. Avlyssning eller upptagning av ljud får inte ske utan tillstånd.

Ansökan om tillstånd och anmälan (16 §)

16 § En ansökan om tillstånd till allmän kameraövervakning skall innehålla uppgift om och beskrivning av

1. ändamålet med kameraövervakningen,
2. den utrustning som skall användas,
3. den plats där utrustningen skall placeras och det område som kan övervakas, samt
4. de omständigheter i övrigt som är av betydelse för prövningen av ärendet.

Om övervakningen avser en arbetsplats skall yttrande från skyddsombud, skyddskommitté eller en organisation som företräder de anställda på arbetsplatsen vara fogat till ansökan.

Skadeståndslag (1972:207)

(senast ändrad genom SFS 2001:732)

1 kap. Inledande bestämmelser	373
2 kap. Skadeståndsansvar på grund av eget vållande	373
3 kap. Skadeståndsansvar för arbetsgivare och det allmänna	373
4 kap. Arbetstagares skadeståndsansvar	374
5 kap. Skadeståndets bestämmande	374
6 kap. Gemensamma bestämmelser	376
Propositioner	377

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § I denna lag meddelade bestämmelser om skadestånd tillämpas, om ej annat är särskilt föreskrivet eller föranledes av avtal eller i övrigt följer av regler om skadestånd i avtalsförhållanden.

2 § Med ren förmögenhetsskada förstås i denna lag sådan ekonomisk skada som uppkommer utan samband med att någon lider person- eller sakskada.

3 § har upphävts genom lag (2001:732).

2 kap. Skadeståndsansvar på grund av eget vållande

1 § Den som uppsåtligen eller av vårdslöshet vållar personskada eller sakskada skall ersätta skadan. *Lag (2001:732)*

2 § Den som vållar ren förmögenhetsskada genom brott skall ersätta skadan.
Lag (2001:732)

3 § Den som allvarligt kränker någon annan genom brott som innefattar ett angrepp mot dennes person, frihet, frid eller ära skall ersätta den skada som kränkningen innebär. *Lag (2001:732)*

4 § Den som i fall som avses i 1–3 §§ vållar skada innan han har fyllt arton år skall ersätta skadan i den mån det är skäligt med hänsyn till hans ålder och utveckling, handlingens beskaffenhet, föreliggande ansvarsförsäkring och andra ekonomiska förhållanden samt övriga omständigheter. *Lag (2001:732)*

5 § Den som i fall som avses i 1–3 §§ vållar skada under påverkan av en allvarlig psykisk störning eller av någon annan psykisk störning som inte är självförvållad och tillfällig skall ersätta skadan i den mån det är skäligt med hänsyn till hans sinnestillstånd, handlingens beskaffenhet, föreliggande ansvarsförsäkring och andra ekonomiska förhållanden samt övriga omständigheter. *Lag (2001:732)*

6 § För skada som vållats genom underlåtenhet att avslöja brott skall ersättning enligt denna lag inte betalas enbart på den grund att straff för underlåtenheten kan följa enligt 23 kap. 6 § första stycket brottsbalken. *Lag (2001:732)*

3 kap. Skadeståndsansvar för arbetsgivare och det allmänna

1 § Den som har arbetstagare i sin tjänst skall ersätta

1. personskada eller sakskada som arbetstagaren vållar genom fel eller försummelse i tjänsten,
2. ren förmögenhetsskada som arbetstagaren i tjänsten vållar genom brott, och
3. skada på grund av att arbetstagaren kränker någon annan på sätt som anges i 2 kap. 3 § genom fel eller försummelse i tjänsten.

I fråga om skadeståndsansvar för staten eller en kommun gäller även vad som sägs nedan i detta kapitel. Vad som där sägs om en kommun gäller också ett landsting och ett kommunalförbund. *Lag (2001:732)*

Övriga
rättigheter
& skyldig-
heter

2 § Staten eller en kommun skall ersätta

1. personskada, sakskada eller ren förmögenhetsskada, som vållas genom fel eller försummelse vid myndighetsutövning i verksamhet för vars fullgörande staten eller kommunen svarar, och
2. skada på grund av att någon annan kränks på sätt som anges i 2 kap. 3 § genom fel eller försummelse vid sådan myndighetsutövning. *Lag (2001:732)*

3 § Staten eller en kommun skall ersätta ren förmögenhetsskada som vållas av att en myndighet genom fel eller försummelse lämnar felaktiga upplysningar eller råd, om det med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl. Därvid skall särskilt beaktas upplysningarnas eller rådets art, deras samband med myndighetens verksamhetsområde och omständigheterna när de lämnades. *Lag (1998:715)*

4–5 §§ har upphävts genom lag (1989:926).

6 § Ersättning enligt 1 eller 2 § för sakskada kan jämkas, om det är skäligt med hänsyn till föreliggande försäkringar eller försäkringsmöjligheter. *Lag (1975:404)*

7 § Talan om ersättning enligt 2 § får inte föras med anledning av beslut av riksdagen eller regeringen eller av Högsta domstolen eller Regeringsrätten, om inte beslutet upphävts eller ändrats. Sådan talan får inte heller föras med anledning av beslut av lägre myndighet, vilket efter överklagande prövats av regeringen, Högsta domstolen eller Regeringsrätten, utan att beslutet upphävts eller ändrats. *Lag (1995:24)*

8 § Bestämmelserna i detta kapitel gäller ej i fråga om sådan skada i följd av trafik med motordrivet fordon som vållats av fordonets förare, i den mån trafikskadeersättning kan utgå för skadan enligt trafikskadelagen (1975:1410). *Lag (1975:1411)*

9 § Skadeståndsansvar enligt detta kapitel åvilar ej staten eller kommun med anledning av fel eller försummelse vid lotsning.

10 § Talan om ersättning enligt 2 § med anledning av dom eller beslut av Högsta domstolen, Regeringsrätten, hovrätt eller allmän underrätt väckes vid den domstol som enligt 2 kap. 2 § eller 3 kap. 3 § rättegångsbalken är behörig att upptaga där angivna mål på grund av brott av domare vid den domstol som meddelat domen eller beslutet. Motsvarande gäller i fråga om ersättningstalan enligt 2 § med anledning av beslut eller åtgärd av någon som anges i nämnda lagrum i rättegångsbalken. Sådan talan med anledning av beslut av riksdagen eller regeringen väckes i Högsta domstolen.

Lag (1986:650)

4 kap. Arbetstagares skadeståndsansvar

1 § För skada, som arbetstagare vållar genom fel eller försummelse i tjänsten, är han ansvarig endast i den mån synnerliga skäl föreligger med hänsyn till handlingens beskaffenhet, arbetstagarens ställning, den skadelidandes intresse och övriga omständigheter.

5 kap. Skadeståndets bestämmande

1 § Skadestånd till den som har tillfogats personskada omfattar ersättning för

1. sjukvårdskostnad och andra kostnader för den skadelidande, inbegripet skälig kompensation till den som står den skadelidande särskilt nära,
2. inkomstförlust,
3. fysiskt och psykiskt lidande av övergående natur (sveda och värk) eller av bestående art (lyte eller annat stadigvarande men) samt särskilda olägenheter till följd av skadan.

Ersättning för inkomstförlust motsvarar skillnaden mellan den inkomst som den skadelidande skulle ha kunnat uppbära, om han icke hade skadats, och den inkomst som han trots skadan har eller borde ha uppnått eller som han kan beräknas komma att uppnå genom sådant arbete som motsvarar hans krafter och färdigheter och som rim-

ligen kan begäras av honom med hänsyn till tidigare utbildning och verksamhet, om skolning eller annan liknande åtgärd samt ålder, bostättningsförhållanden och därmed jämförliga omständigheter.

Med inkomstförlust likställs intrång i näringsverksamhet. Med inkomst likställs värdet av hushållsarbete i hemmet. *Lag (2001:732)*

2 § Har personskada lett till döden, skall ersättning betalas för

1. begravningskostnad och, i skäligen omfattning, annan kostnad till följd av dödsfallet,
2. förlust av underhåll,
3. personskada som till följd av dödsfallet åsamkats någon som stod den avlidne särskilt nära.

Ersättning för förlust av underhåll tillkommer efterlevande som enligt lag hade rätt till underhåll av den avlidne eller som på annat sätt var beroende av honom för sin försörjning, om underhåll utgick vid tiden för dödsfallet eller om det kan antas att underhåll skulle ha kommit att utgå inom en nära framtid därefter. Förlusten ersätts i den omfattning som är skäligen med hänsyn till den efterlevandes förmåga och möjligheter att genom eget arbete eller annars, på annat sätt än genom förmån som avses i 3 §, själv bidra till sin försörjning. Med underhåll likställs värdet av den avlidnes hushållsarbete i hemmet. *Lag (2001:732)*

3 § Vid bestämmande av ersättning för inkomstförlust eller förlust av underhåll avräknas förmån som den skadelidande med anledning av förlusten har rätt till i form av

1. ersättning som betalas på grund av obligatorisk försäkring enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring eller på grund av lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller någon annan likartad förmån,
2. pension eller annan periodisk ersättning eller sjuklön, om förmånen betalas av en arbetsgivare eller på grund av en försäkring som är en anställningsförmån.

Lag (1995:1190)

4 § Ersättning för framtida inkomstförlust eller förlust av underhåll fastställs i form av livränta eller engångsbelopp eller som livränta jämte engångsbelopp. Är ersättningen av väsentlig betydelse för den skadelidandes försörjning, skall den utgå som livränta, om icke särskilda skäl talar däremot.

Fastställd livränta kan, om skäl föreligger, helt eller delvis utbytas mot engångsbelopp. *Lag (1975:404)*

5 § Sedan frågan om ersättning enligt 1 eller 2 § har avgjorts slutligt genom avtal eller dom, kan ersättningsfrågan omprövas, om förhållanden som enligt detta kapitel låg till grund för ersättningen har ändrats väsentligt. Ersättning som har fastställts i form av engångsbelopp kan dock inte sänkas.

Om ändring i skadeståndslivränta med anledning av förändringar i penningvärdet finns särskilda bestämmelser. *Lag (2001:732)*

6 § Skadestånd med anledning av kränkning bestäms efter vad som är skäligen med hänsyn till handlingens art och varaktighet. Därvid skall särskilt beaktas om handlingen

1. haft förnedrande eller skändliga inslag,
2. varit ägnad att framkalla allvarlig rädsla för liv eller hälsa,
3. riktat sig mot någon med särskilda svårigheter att värja sin personliga integritet,
4. inneburit missbruk av ett beroende- eller förtroendeförhållande, eller
5. varit ägnad att väcka allmän uppmärksamhet.

Den som har gjort sig skyldig till ärekränkning eller dylik brottslig gärning eller som annars är skadeståndsskyldig med anledning av sådant brott kan på yrkande av den kränkte i mål om gärningen efter omständigheterna åläggas att bekosta tryckning i en eller flera tidningar av dom i målet. *Lag (2001:732)*

Övriga
rättigheter
& skyldig-
heter

7 § Skadestånd med anledning av sakskada omfattar ersättning för

1. sakens värde eller reparationskostnad och värdeminskning,
2. annan kostnad till följd av skadan,
3. inkomstförlust eller intrång i näringsverksamhet. *Lag (1975:404)*

6 kap. Gemensamma bestämmelser

1 § Skadestånd med anledning av personskada kan jämkas, om den skadelidande själv uppsåtligen eller genom grov vårdslöshet har medverkat till skadan. Skadestånd till förare av motordrivet fordon som har gjort sig skyldig till rattfylleri eller grovt rattfylleri kan även jämkas, om föraren därvid genom vårdslöshet har medverkat till skadan. Har personskada lett till döden, kan skadestånd som avses i 5 kap. 2 § också jämkas, om den avlidne uppsåtligen har medverkat till dödsfallet.

Skadestånd med anledning av sakskada eller ren förmögenhetsskada kan jämkas, om vållande på den skadelidandes sida har medverkat till skadan.

Jämkning av skadestånd enligt första eller andra stycket sker efter vad som är skäligt med hänsyn till graden av vållande på ömse sidor och omständigheterna i övrigt.

Lag (2001:732)

2 § Är skyldighet att utge skadestånd oskäligt betungande med hänsyn till den skadeståndsskyldiges ekonomiska förhållanden, kan skadeståndet jämkas efter vad som är skäligt, varvid även den skadelidandes behov av skadeståndet och övriga omständigheter skall beaktas. *Lag (1975:404)*

3 § Rätten till ersättning för fysiskt och psykiskt lidande samt för särskilda olägenheter faller bort, om den skadelidande avlider innan krav på sådan ersättning har framställts. Detsamma gäller rätten till ersättning för kränkning. *Lag (2001:732)*

4 § Skall två eller flera ersätta samma skada, svarar de solidariskt för skadeståndet, i den mån ej annat följer av att begränsning gäller i den skadeståndsskyldighet som åvilar någon av dem. *Lag (2001:732)*

5 § Vid tillämpning av denna lag likställes med arbetstagare

1. den som tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt och annan som fullgör i lag föreskriven tjänstgöring,
2. den som under utbildning vid skola eller vård i anstalt utför arbete som till sin art liknar sådant som vanligen utföres av arbetstagare,
3. den som för annans räkning eljest utför arbete under omständigheter liknande dem som förekommer i anställningsförhållande. *Lag (2001:732)*

6 § En skadelidande som har tillerkänts skadestånd för kränkning skall inte förpliktas att ersätta den skadeståndsskyldiges rättegångskostnader i ett mål där skadestånd på grund av brottet prövas. Detta gäller dock inte om särskilda skäl föranleder annat.

Om det finns särskilda skäl gäller vad som sägs i första stycket första meningen också en skadelidande som har tillerkänts skadestånd för fysiskt och psykiskt lidande eller för särskilda olägenheter på grund av brott.

Undantag från vad som sägs i första och andra styckena får göras i fråga om sådana kostnader som den skadelidande har orsakat genom att uppträda på ett sätt som avses i 18 kap. 3 eller 6 § eller 31 kap. 4 § rättegångsbalken. *Lag (2001:732)*

Propositioner*SFS 1972:207*

Prop. 1972:5

SFS 1975:404

Prop. 1975:12

SFS 1980:1023

Prop. 1980/81:43

SFS 1990:153

Prop. 1989/90:2

SFS 1995:1190

Prop. 1994/95:229

SFS 2001:732

Prop. 2000/01:68

SFS 1973:215

Prop. 1973:14

SFS 1975:1357

Prop. 1975/76:15

SFS 1986:445

Prop. 1985/86:98

SFS 1991:1555

Prop. 1990/91:194

SFS 1998:715

Prop. 1997/98:105

SFS 1974:576

Prop. 1974:35

SFS 1975:1411

Prop. 1975/76:15

SFS 1986:650

Prop. 1985/86:9

SFS 1994:2065

Prop. 1994/95:6

SFS 1999:935

Prop. 1998/99:124

SFS 1975:241

Prop. 1975:19

SFS 1977:272

Prop. 1976/77:64

SFS 1989:926

Prop. 1989/90:42

SFS 1995:24

Prop. 1994/95:27

SFS 2000:126

Prop. 1999/2000:47

Övriga
rättigheter
& skyldig-
heter

UTDRAG

Brottsbalk (1962:700)**ANDRA AVDELNINGEN Om brotten****17 kap. Om brott mot allmän verksamhet m.m. (7 och 17 §)**

7 § Den som till arbetstagare eller annan som avses i 20 kap. 2 § lämnar, utlovar eller erbjuder, för denne själv eller för annan, muta eller annan otillbörlig belöning för tjäns-teutövningen, döms för *bestickning* till böter eller fängelse i högst två år.

År brottet grovt, döms till fängelse, lägst sex månader och högst sex år. *Lag (2004:404)*

17 § I vissa fall av bestickning får åklagare väcka åtal endast om brottet anges till åtal av arbets- eller uppdragsgivaren till den som utsatts för bestickningen eller om åtal är påkallat från allmän synpunkt. Detta gäller om bestickning skett i förhållande till någon som

1. inte är arbetstagare hos staten eller hos kommun,
2. inte omfattas av 20 kap. 2 § andra stycket 1–4, 8 eller 9, och
3. inte är främmande stats minister eller ledamot av främmande stats lagstiftande församling. *Lag (2004:404)*

TREDJE AVDELNINGEN Om påföljder**38 kap. Rättegångsbestämmelser m.m. (2 a §)**

2 a § Har vid straffmätning eller val av påföljd enligt vad som framgår av domen särskilt beaktats huruvida den tilltalade till följd av brottet kan komma att drabbas av avskedande eller uppsägning från arbetsanställning och har det antagande som i detta hänseende legat till grund för domen visat sig felaktigt, får den rätt som först dömt i målet efter ansökan av åklagaren eller den dömda undanröja den ådömda påföljden och döma till ny påföljd för brottet. Detta gäller dock endast om den tidigare ådömda påföljden inte har till fullo verkställts. Görs en sådan ansökan, får rätten förordna att den tidigare ådömda påföljden tills vidare inte får verkställas.

År den tidigare påföljden villkorlig dom eller skyddstillsyn och bestäms den nya påföljden till fängelse, skall vid straffets bestämmande skäligen hänsyn tas till vad den dömda undergått till följd av den villkorliga domen eller domen på skyddstillsyn. Härvid får dömas till fängelse på kortare tid än vad som är föreskrivet för brottet. Undanröjs fängelse eller slutna ungdomsvård och dömer rätten till ny påföljd av nu angivet slag, skall den tid under vilken den tidigare påföljden verkställts anses som verkställighet av den nya påföljden. Rätten skall i beslutet ange den redan verkställda tiden. *Lag (1998:604)*